

Jord- och skogsbruks-
ministeriet

Förvaltningsplan för Österjös sälstammar

Förvaltningsplan för Österjöns sälstammar

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Jord- och skogsbruksministeriet
CC BY-NC-ND 4.0

ISBN pdf: 978-952-366-732-7
ISSN pdf: 1797-397X

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet, publikationsverksamheten

Helsingfors 2024 Finland

Förvaltningsplan för Östersjöns sälstammar

Jord- och skogsbruksministeriets publikationer 2024:23

Utgivare	Jord- och skogsbruksministeriet		
Utarbetad av	Jord- och skogsbruksministeriet		
Språk	svenska	Sidantal	57

Referat

I förvaltningsplanen för Östersjöns sälstammar är huvudmålet för gråsälens del att dess gynnsamma bevarandestatus bibehålls och för östersjövikarens del att det inte sker någon försämring av dess bevarandestatus före 2030 och att gynnsam bevarandestatus till slut uppnås även för den. Strävan med förvaltningsplanen är att jämka samman behoven i fråga om fiskerinäringens verksamhetsförutsättningar med behoven inom skyddet av sälstammarna.

Målet för arbetet för att upprätthålla och uppnå en gynnsam bevarandestatus för Östersjöns sälstammar är att trygga sälstammarnas livskraft men samtidigt ta hänsyn till näringsidkarnas och medborgarnas behov och åsikter samt social hållbarhet. I förvaltningsplanen för Östersjöns sälstammar beskrivs de centrala åtgärder som ska vidtas för att trygga Östersjöns sälar som en del av den finska kustens mångfald och för att jämka samman fiskerinäringen med de växande sälstammarna.

Beredningen av förvaltningsplanen för Östersjöns sälstammar inleddes 2018 av Finlands viltcentral, och uppdateringen slutfördes 2024 av jord- och skogsbruksministeriet. I samband med att förvaltningsplanen togs fram utarbetade Finlands viltcentral förvaltningsplanens bakgrundsdel. Som stöd vid beredningen användes en utvärdering av genomförandet av den gamla förvaltningsplanen för Östersjöns sälstammar från 2007, diskussioner med intressentgrupper som har koppling till förvaltningen av sälstammarna och synpunkter från de regionala viltvårdsråden.

Nyckelord	gråsäl, östersjövikare, vilt, viltvård		
ISBN PDF	978-952-366-732-7	ISSN PDF	1797-397X
Ärendenummer	VN/9272/2023	Projektnummer	
URN-adress	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-366-732-7		

Itämeren hyljekantojen hoitosuunnitelma

Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja 2024:23

Julkaisija	Maa- ja metsätalousministeriö		
Yhteisötekijä	Maa- ja metsätalousministeriö		
Kieli	ruotsi	Sivumäärä	57

Tiivistelmä

Itämeren hyljekantojen hoitosuunnitelman päätavoitteina on hallin suotuisan suojelutason säilyttäminen ja itämerennorpan osalta se, että suojelutaso ei vuoteen 2030 mennessä heikkene ja lopulta itämerennorpankin kohdalla suotuisan suojelutason saavuttaminen. Hoitosuunnitelmalla pyritään sovittamaan yhteen kalastuselinkeinon toimintaedellytysten sekä hyljekantojen suojelun tarpeet.

Itämeren hyljekantojen suotuisan suojelutason ylläpitämisessä ja saavuttamisessa tavoitteena on turvata hyljekantojen elinvoimaisuus, samalla huomioiden elinkeinoharjoittajien ja kansalaisten tarpeet ja näkemykset sekä sosiaalinen kestävyys. Merihylkeiden kannanhoitosuunnitelmassa kuvataan keskeiset toimenpiteet, joiden tavoitteena on turvata merihylkeet osana Suomen rannikon monimuotoisuutta sekä yhteensovittaa kalastuselinkeino ja kasvavat hyljekannat.

Itämeren hylkeiden kannanhoitosuunnitelman valmistelu aloitettiin vuonna 2018 Suomen riistakeskuksen toimesta ja suunnitelma viimeisteltiin maa- ja metsätalousministeriössä vuonna 2024. Kannanhoitosuunnitelman yhteydessä valmisteltiin Suomen riistakeskuksen toimesta hoitosuunnitelman taustaosio. Valmistelun tukena on käytetty vuonna 2007 valmistuneen hoitosuunnitelman toteutuksen arviointia, hyljekantojen hoitoon liittyvien sidosryhmien kanssa käytyjä keskusteluja sekä alueellisten riistanneuvostojen näkemyksiä.

Asiasanat halli (hylkeet), itämerennorppa, riista, riistanhoito

ISBN PDF	978-952-366-732-7	ISSN PDF	1797-397X
Asianumero	VN/9272/2023	Hankenumero	

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-366-732-7>

Management plan for the Baltic Sea seal populations

Publications of the Ministry of Agriculture and Forestry 2024:23

Publisher	Ministry of Agriculture and Forestry		
Group author	Ministry of Agriculture and Forestry		
Language	Swedish	Pages	57

Abstract

The main objectives of the management plan for the Baltic Sea seals are, for grey seal to maintain a favourable conservation status and for the Baltic ringed seal, to ensure that the conservation status will not deteriorate by 2030 and to finally reach a favourable conservation status. The management plan aims to reconcile the operating conditions of the fishing industry and the protection needs of the seal populations.

The objective of maintaining and achieving a favourable conservation status for seal populations in the Baltic Sea is to ensure the viability of seal populations while taking into account the needs and views of industry, citizens and social sustainability. The management plan for seals describes the key measures aiming to safeguard seals as part of the diversity of the Finnish coast, and to coordinate the fishing industry and growing seal populations.

The preparation of the management plan for the Baltic Sea seals started in 2018 by the Finnish Wildlife Agency. The plan was finalized at the Ministry of Agriculture and Forestry in 2024. The theory of Baltic Sea seals is separated from the management plan into it's own publication. The background publication was done by the Finnish Wildlife Agency. The preparation of the management plan was supported by the evaluation of the implementation of the management plan completed in 2007, discussions with stakeholders related to the management of seal populations and the views of regional wildlife councils.

Keywords	grey seal, Baltic ringed seal, game, game management		
ISBN PDF	978-952-366-732-7	ISSN PDF	1797-397X
Reference number	VN/9272/2023	Project number	
URN address	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-366-732-7		

Innehåll

Inledning	7
1 Huvudmål i förvaltningsplanen för Östersjöns sälstammar: att bibehålla en gynnsam bevarandestatus för sälstammarna	10
2 Centrala åtgärdshelheter i förvaltningsplanen för Östersjöns sälar	14
2.1 Stamförvaltningsområdena.....	14
2.2 Övervakning av sälstammarna och sälforskningen	16
2.3 Skydd av sälarna	20
2.4 Sälarna och fiskerinäringens verksamhetsförutsättningar	24
2.5 Jakt på säl	28
2.6 Övrigt nyttjande av sälarna.....	32
3 Övriga åtgärder	36
3.1 Samarbete mellan intressentgrupper	36
3.2 Information relaterad till sälar.....	39
4 Genomförande av förvaltningsplanen	41
4.1 Uppföljning och genomförande av förvaltningsplanen.....	41
4.2 Olika myndigheters ansvar inom förvaltningen av sälstammarna	42
Bilaga 1. Regionala särskilda mål i förvaltningsplanen för östersjöns sälstammar i finland och åtgärder som fastställts utifrån målen	43
Källor	47

INLEDNING

Förvaltningsplanen för Östersjöns sälstammar i Finland uppdaterades 2018 av Finlands viltcentral, och uppdateringen slutfördes 2023 av jord- och skogsbruksministeriet. I den uppdaterade förvaltningsplanen behandlas bakgrund och åtgärder separat. Åtgärdsdelen är en självständig helhet som innehåller kortfattad information om bakgrunden till de olika ämnesområdena men även hänvisningar till bakgrundsdelen. I åtgärdsdelen hänvisas inte till vetenskapliga publikationer utan de riktlinjer som ges baserar sig på information i bakgrundsdelen. Bakgrundsdelen är tillgänglig endast på finska.

I den förvaltningsplan för Östersjöns sälstammar som blev klar 2007 angavs som mål bland annat att bevara sälarna som en bestående del av den marina naturen och dess polymorfa organismsamhälle, att sammanjämka samexistensen mellan människor och säl, att tillåta ett hållbart nyttjande av en värdefull naturresurs, samt att nå dessa mål utan att förorsaka oskälig olägenhet för någon befolkningsgrupp. Enligt den utvärdering av den gamla förvaltningsplanen som utfördes på uppdrag av jord- och skogsbruksministeriet (jord- och skogsbruksutskottet 21.9.2018) har målen uppnåtts i fråga om sälskyddet med undantag av vikarens fortplantningsområden långt i söder. Sammanjämkningen av fiskerinäringen med de växande sälbestånden har inte lyckats så bra som man hade hoppats, och särskilt för att skydda kustfisket är det nödvändigt att hitta nya metoder. Östersjösälarna är uppskattade villebråd, men på grund av EU:s förbud mot handel med sälprodukter har det blivit svårare än förut att uppnå målen för nyttjandet av säl. (Här avses Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1007/2009 av den 16 september 2009 om handel med sälprodukter, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/1775 av den 6 oktober 2015 om ändring av förordning (EG) nr 1007/2009 om handel med sälprodukter och om upphävande av kommissionens förordning (EU) nr 737/2010 samt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/1850 av den 13 oktober 2015 om genomförandebestämmelser för Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1007/2009 om handel med sälprodukter.) Östersjösälarna är också en viktig del av mångfalden vid Finlands kust och har en stor samhällselig betydelse. Under de senaste åren har de olika förvaltningsområdenas samarbete kring säl dock minskat.

Den uppdaterade åtgärdsdelen av förvaltningsplanen för sälstammarna i Finlands havsområde innehåller en koncis beskrivning av de viktigaste åtgärderna som ska vidtas för att förbättra nivån på förvaltningen av stammarna. Åtgärdsdelen utgår från ett helhetsperspektiv på sälarna. Den tar hänsyn till att en gynnsam bevarandestatus för sälarna måste upprätthållas, men betonar samtidigt genom konkreta åtgärder sälarnas samhällsliga betydelse med anledning av de skador som de orsakar det kommersiella fisket. De valda målen och de åtgärder som ska vidtas för att uppnå målen bygger inte bara på styrande lagstiftning utan även på följande: 1) utvärderingen av genomförandet av den förvaltningsplan för Östersjöns sälstammar som blev klar 2007, 2) diskussioner med intressentgrupper som har en koppling till förvaltningen av sälstammarna och synpunkter från de regionala viltvårdsråden och 3) medborgarenkäter (Kansalaiskyselyt, Taloustutkimus 2018) och en enkätundersökning som Finlands viltcentral genomförde bland säljägarna. Förvaltningen av sälstammarna är också i hög grad internationell, och flera EU-rättsakter och internationella avtal som presenteras i bakgrundsdelens påverkar riktlinjerna.

Baserat på det som framkom i samband med uppdateringen av förvaltningsplanen har medborgarna relativt dålig kännedom om Östersjöns säl. Endast 20 procent av medborgarna bedömde att de hade god kännedom om sälarna. 66 procent ansåg att sälarna är en viktig del av Östersjöns ekosystem och att arterna är viktiga skyddsobjekt. 65 procent av medborgarna ansåg att den negativaste effekten av sälarna var de skador som de orsakar det kommersiella fisket, och de tillfrågade hoppades att myndigheterna har mångsidiga metoder för att hantera de problem som Östersjöns sälarna orsakar. Östersjöns sälarna inverkar direkt på mänsklig verksamhet, främst genom kustfisket. Genom fiskerinäringen och tillgången på vild fisk har sälarna också en mer omfattande samhällslik roll. I genomförandet av ramdirektivet om en marin strategi har sälarna en viktig ställning när det gäller att beskriva tillståndet och utvecklingen av Östersjöns ekosystem.

Östersjöns sälarna uppskattas som villebråd och vid Finlands kust har jakten på dem en lång tradition. För närvarande jagas dock bara några hundra säl årligen, och det finns bara några hundra aktiva säljägare. Enbart ur viltförvaltningens synvinkel har sälarna som villebråd dock liten betydelse. Däremot är deras betydelse för fiskerinäringen stor, och här är jägarna till stor hjälp när det gäller att avlägsna säl som orsakar skador. Med avseende på betalda ersättningar orsakar sälarnas ekonomiska skador i samma storleksordning som de olika landlevande arterna av stora rovdjur (se kapitel 2.4 i bakgrundsdelens). Arbetet med att förebygga skador kräver bättre samarbete mellan fiskerinäringen och vilt- och miljöförvaltningen än tidigare. Dessutom behövs en bättre kunskapsbas om skadorna samt nya resurser.

I förvaltningen av stammarna av gråsäl och östersjövikare bör man beakta båda arternas centrala roll i kustens och havsområdets ekosystem. Gråsälen och östersjövikaren är en viktig del av den marina naturens mångfald och spelar en viktig roll i näringsvävarnas funktion i havsområdet. Gråsäl förekommer i hela Östersjöområdet, men främst i de norra delarna av Östersjön. I Östersjön är östersjövikarens bestånd starkast i Bottenviken, men den förekommer i alla Finlands havsområden. År 2003 bestod det inventerade beståndet av gråsäl i Östersjön av 16 000 individer och år 2022 av cirka 37 000 individer. Inventerat bestånd är inte detsamma som stammens totala antal individer, eftersom man vid inventeringarna når endast cirka 60–80 procent av stammen. Detta innebär att östersjögråsälens faktiska storlek sannolikt är mellan 45 000 och 70 000 individer. Sedan 2003 har antalet östersjögråsäl ökat med i genomsnitt cirka fem procent per år. Östersjövikarens uppskattade stam består av cirka 20 000 individer.

1 Huvudmål i förvaltningsplanen för Östersjöns sälstammar: att bibehålla en gynnsam bevarandestatus för sälstammarna

Huvudmålen för förvaltningsplanen

- I förvaltningen av sälstammarna i Finlands havsområde är målet för gråsälens del att gynnsam bevarandestatus bibehålls och för östersjövikarens del att det inte före 2030 sker någon försämring av dess bevarandestatus och att gynnsam bevarandestatus till slut uppnås. För gråsälsstammen har redan en gynnsam bevarandestatus uppnåtts, och för att skydda denna är det inte nödvändigt att inrätta nya skyddsområden eller att förbjuda eller begränsa jakt i större områden. För östersjövikarens del inriktas förvaltningsåtgärderna särskilt på forsknings- och bevarandeinsatser i Finska viken och Skärgårdshavet och på genomförande av en noggrannare bedömning av stammen i Bottenviken. I Bottenviken har östersjövikarens stam vuxit under en lång tid, så där behövs inga skyddsområden för den.
- Den ändamålsenliga förvaltningen av Östersjöns sälstammar ska förbättras med hänsyn till fiskerinäringens verksamhetsförutsättningar genom samarbete mellan vilt-, naturvårds- och fiskerinäringsaktörerna. Sälskadorna inom fisket och fiskodlingen ska minskas effektivt genom utveckling av fiskeredskap som förhindrar sälskador, akustiska sälskrämmor, sälfångstanordningar som kopplas till ryssjor, sälstrumpor och skyddsåtgärder för fiskodlingsanläggningarna och genom möjliggörande av en mer omfattande jakt på gråsäl.

- Insatser ska göras för att på ett övergripande sätt förbättra kännedomen och forskningen om sälar som en del av kustens biologiska mångfald och som en värdefull naturresurs som kan nyttjas. Insatser ska göras för att öka graden av hållbart nyttjande av sälstammarna som en förnybar naturresurs i havsområdet och säljägarna ska uppmuntras och utbildas i syfte att öka den effektiva och etiskt godtagbara jakten. För diskussionerna och planeringen av åtgärder behövs också forsknings- och uppföljningsprojekt kring mångfalden och förändringarna inom fiskerinäringen vid kusten.
- Målen i förvaltningsplanen ska främjas på internationell nivå.

Ett allmänt mål i förvaltningen av Östersjöns sälstammar i Finland är att bibehålla gråsälsstammens gynnsamma bevarandestatus. Målet för östersjövikarens del är att det inte före 2030 sker någon försämring av dess bevarandestatus. Att uppnå målen för skyddet av östersjövikarens stam är möjligt baserat på den tidigare förvaltningsplanperioden. Detta innebär i praktiken att tillståndet för havsområdets livsmiljöer bevaras och att man strävar efter att minimera dödligheten genom bifångst. I den södra delen av östersjövikarens utbredningsområde (Finska viken och Skärgårdshavet) är målet att förbättra forskningsnivån och även pröva aktiva bevarandeåtgärder.

I den uppdaterade förvaltningsplanen fastställs mål för vilka konkreta åtgärder kan inriktas. Med avseende på arterna handlar dessa åtgärder för gråsälens del om att bekämpa skador och öka det hållbara nyttjandet av den. För östersjövikarens del ligger fokus på hållbart nyttjande och utveckling av forskningen i området Bottenviken-Kvarken (nedan Bottenviken) och på forskning och skydd i de södra fortplantningsområdena.

Ett centralt mål i den uppdaterade förvaltningsplanen för Östersjöns sälstammar i Finland är att fortsättningsvis förvalta sälstammarna så att gråsälens bibehåller den gynnsamma bevarandestatus som definieras i EU:s habitatdirektiv och så att östersjövikarens bevarandestatus inte försämras före 2030 och att den även på lång sikt uppnår gynnsam bevarandestatus. Enligt definitionen i habitatdirektivet är en arts status gynnsam när arten på lång sikt kommer att förbli en livskraftig del av sin livsmiljö och artens naturliga utbredningsområde inte minskar. Dessutom måste det finnas en tillräckligt stor livsmiljö för att artens population ska bibehållas på lång sikt. Östersjövikarens bevarandestatus bedömdes i den rapport som utarbetades

för åren 2013–2018 på grundval av artikel 17 i habitatdirektivet. I denna bedömning konstaterades att dess livsmiljö är okänd, och när det gäller framtidsutsikterna bedömdes att statusen för artens utbredningsområde var okänd och statusen för livsmiljön dålig. På grund av dessa delfaktorer i bedömningen bedömdes att bevarandestatusen för åren 2013–2018 var ogynnsam, även om den nog hade förbättrats. Utifrån bedömningen bör bevarandeåtgärderna för arten stärkas: genom att studera livsmiljöns tillstånd och framtidsutsikterna i fråga om utbredningsområdet och genom att vidta åtgärder för att förbättra framtidsutsikterna för livsmiljön.

Kvaliteten på östersjövikarens livsmiljö, liksom framtidsutsikterna när det gäller utbredningsområdet och livsmiljön, kan eventuellt förbättras med konstgjorda bon. Det behövs en utredning i Skärgårdshavet och Finska viken av användningen av konstgjorda bon för östersjövikaren för att förbättra dess häckningsframgång och framtidsutsikter samt kvaliteten på dess livsmiljö. I mån av möjlighet ska man i förvaltningen av Östersjöns sälstammar också beakta den nationella havsvårdsförvaltningens mål i fråga om sälarternas goda status.

Skador orsakade av sälar ska framöver bekämpas effektivt. Det finns dock ingen lättanvänd information om regionala sälskador kopplad till geodata. Det finns ett klart behov av att förbättra den nuvarande rapporteringen av sälskador och informationens användbarhet.

Ersättningssystemens funktion och betalda ersättningar behandlas i kapitel 2.4 i bakgrundsdel. Inom det kommersiella fisket är möjligheten att få ersättning för fångstskador orsakade av säl kopplad till storleken på fiskarens fångst. Detta har lett till en situation där de som inte får någon fångst men drabbas av skador inte alls får någon ersättning. För skador på fiskeredskap är det numera möjligt att få ersättning med stöd av lagen om försäkringsstöd för kommersiellt fiske (1328/2016) och för kostnader för avlägsnande av gråsälshanar som orsakar skador (förordning 184/2020). De lagstadgade kriterierna för att staten ska delta i ersättandet av skador på fiskeredskap har dock successivt skärpts. Systemen för ersättning för skador på fångst och redskap bör granskas som en helhet, särskilt med tanke på kustfiskets livskraft.

Sälar kan nyttjas både som vilt och i naturturism i kustområdet. Genom ändringar i jaktlagstiftningen har säljakten underlättats med flera olika åtgärder efter att den tidigare förvaltningsplanen utarbetades (kapitel 6.1 i bakgrundsdel). Som regel ser medborgarna inte på sälar som användbart vilt, och det vanligaste sättet att använda sälar är att göra observationer av dem. För andra ändamål nyttjas sälar av bara ett litet antal medborgare. Sälarna är dock en värdefull förnybar naturresurs och det skulle vara möjligt att på ett hållbart sätt nyttja fler sälar (särskilt gråsäl)

än idag. För att fångstmängderna ska öka bör nya jägare utbildas i säljakt och information ges om de möjligheter säljakten kan erbjuda som naturaktivitet. Samtidigt bör det säkerställas att de områden som lämpar sig för jakt på säl håller sig åtminstone på nuvarande nivå.

Under de senaste åren har informationsutbytet och samarbetet mellan vilt-, fisk- och miljöförvaltningarna kring sälar varit litet. Diskussioner och informationsutbyte kan minska motsättningarna och i bästa fall resultera i lösningar på befintliga problem. Genom viltvårdsrådets verksamhet på nationell och regional nivå bör det skapas möjligheter till diskussioner mellan intressentgrupperna om förvaltningen av Östersjöns sälstammar. För diskussionerna bör de olika sektorerna inom stamförvaltningen tillhandahålla ett gott kunskapsunderlag. För att säkerställa en ändamålsenlig förvaltning av Östersjön sälstammar är det också nödvändigt att Finland deltar i och påverkar arbetet kring förvaltningen av sälstammarna i hela Östersjöområdet, bland annat i HELCOM-avtalets arbetsgrupper.

Grundförutsättningen för nyttjandet av viltbestånd är att beståndens tillstånd övervakas. Övervakningen ger kunskap om hur jaktbeskattningen och annan dödlighet (för sälar särskilt dödlighet som bifångst) påverkar beståndens tillstånd. Målet att öka jaktfångsten innebär en särskild skyldighet att även sörja för en tillräcklig sälövervakning. Till denna hör åtminstone den övervakning av sälarnas abundans och hälsa som ingår i övervakningsskyldigheten i Finlands havsvårdsförvaltning.

2 Centrala åtgärdshelheter i förvaltningsplanen för Östersjöns sälar

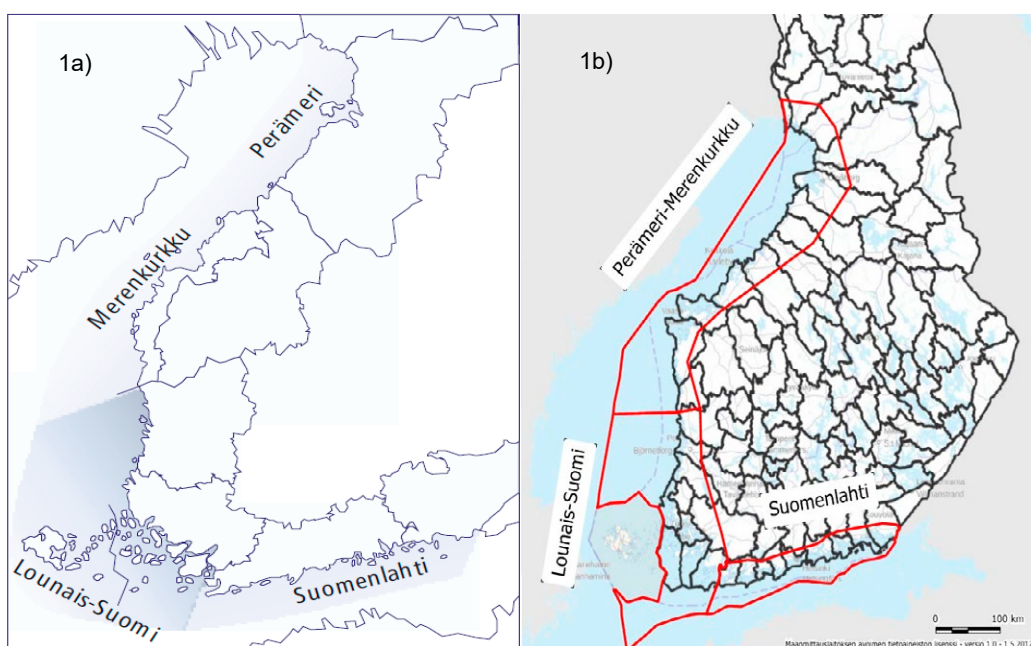
2.1 Stamförvaltningsområdena

Åtgärder

- När det gäller förvaltningen av Östersjöns sälstammar indelas Finland i tre områden 1. Bottenviken-Kvarken 2. Sydvästra Finland och 3. Finska viken.
- För en bättre inriktning av jakten på Östersjösälar ska fiskeriområdena i de olika stamförvaltningsområdena i sina planer för nyttjande och vård fastställa vilka områden och specialobjekt som är centrala för det kommersiella fisket, var potentiella sälfria områden ligger och var det behövs effektiv bekämpning av skador relaterade till sälar. Uppgifterna om områdena samlas i en databas som innehåller positionsdata.

I den gamla förvaltningsplanen definierades förvaltningsområdena för Östersjöns sälstammar enligt figur 1a. Indelningen i tre stamförvaltningsområden i den tidigare förvaltningsplanen motiverades med skillnader som hänförde sig till förvaltningen av sälarterna. Dessa skillnader är fortfarande aktuella när det gäller de mer omfattande helheterna i förvaltningen, såsom sälövervakningen och skyddet. Men för att minska skadorna och inrikta jakten behövs det i stamförvaltningsområdena tydligare aktörer och samarbete på regional nivå.

Figur 1. Figur 1a: Stamförvaltningsområdena och gränserna för viltcentralens regioner år 2007 och Figur 1b: Stamförvaltningsområdena och fiskeriområdena.

I praktiken har de tre stora stamförvaltningsområdena haft en relativt liten betydelse. De har haft betydelse främst vid fördelningen av kvoterna för gråsäl i de olika havsområdena, då jord- och skogsbruksministeriet har utfärdat en förordning om högsta tillåtna fångstmängder. Med avseende på jakten på säl är den största skillnaden mellan stamförvaltningsområdena för närvarande att båda sälarterna jagas i förvaltningsområdet Bottenviken-Kvarken, medan östersjövikaren behöver skydd i de övriga förvaltningsområdena.

När förvaltningsplanen uppdaterades valdes de nya fiskeriområdena enligt lagen om fiske (figur 1b) till aktörer i fråga om stamförvaltningsområdena. Avsikten med detta var att åstadkomma en bättre inriktning av jakten. Fiskeriområdena vid kusten (33 st.) har till uppgift att i sina planer för nyttjande och vård ange de områden som är viktigast för det lokala fisket och där sälskadorna bör minskas. För de områden som fiskeriområdena angett som viktigast och för de åtgärder som ska vidtas i områdena ska det utarbetas mer detaljerade planer genom samarbete mellan fiskeri- och viltförvaltningen i fiskerisamarbetsgrupper och i viltcentralens regioner.

2.2 Övervakning av sälstammarna och sälforskningen

Naturresursinstitutets övervakning av sälstammarna ger den basinformation som ligger till grund för beslut som rör förvaltningen av stammarna. Övervakningen relaterad till säl är internationell till sin karaktär och utförs i samarbete med staterna kring Östersjön. I och med att ramdirektivet om en marin strategi trädde i kraft blev sälarna och deras roll på toppen av Östersjöns näringsväv en del av den helhet med hjälp av vilken även god status i havet beskrivs. I Finland talar vi om havsvård, där sälstammarnas tillstånd och deras funktion i näringsvävarna för sin del beskriver god status i havet och bestämmer vilka åtgärder som behövs.

Påverkan av ramdirektivet om en marin strategi på förvaltningen av sälstammarna

Åtgärder

- I förvaltningen av Östersjöns sälstammar bör man säkerställa skyddet av arterna samtidigt som man genomför och främjar nyttjandet av sälarna som förnybar naturresurs. När åtgärder vidtas ska effekterna av det antropogena trycket på sälstammarnas tillstånd övervakas.
- Det ska säkerställas att de program som fastställts för övervakning av sälarnas abundans och hälsa i handboken om övervakningen av havsvården ger den information som behövs vid förvaltning av stammarna.
- Genom åtgärderna i förvaltningsplanen beaktas vårdbehov som motsvarar åtgärder i åtgärdsprogrammet för havsförvaltningen.

I Finland har Europeiska unionens ramdirektiv om en marin strategi (2008/56/EG) satts i kraft genom lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004, ändring 272/2011) och genom statsrådets förordning om havsvårdsförvaltningen (980/2011). Direktivet ålägger Finland att uppnå god status i havet i sina egna kustområden genom att uppfylla kraven i direktivet.

Sälstammarnas tillstånd är en del av denna helhet. År 2018 fattade statsrådet sitt andra beslut om god status för Finlands havsområde. Övervakningen av läget inom havsförvaltningen genomförs i sin tur med ett övervakningsprogram. Genomförandet av övervakningsprogrammet beskrivs i handboken till övervakningsprogrammet för Finlands havsförvaltningsplan. Genom den övervakning av sälarnas abundans och hälsa som definieras i handboken erhålls behövlig information för de indikatorer som gäller sälarna (abundans, förekomstområdets storlek, tjockleken på tranlagret under huden, reproduktionseffektivitet), indikatorer som tillsammans används för att bedöma tillståndet för båda sälarterna.

Åtgärdsprogrammet för Finlands havsförvaltningsplan 2022–2027 uppdaterades 2021. Målet för den tidigare planeringsperioden för havsförvaltningen var att uppnå god status i havet senast 2020. Målet hade inte uppnåtts 2020, så arbetet för att uppnå god status i den marina miljön fortsätter. Målet eftersträvas bland annat genom åtgärdsprogrammet, som specificerar åtgärder inriktade i synnerhet på de havsområden där statusen är dålig. När det gäller sälar innehåller åtgärdsprogrammet en åtgärd inom vilken det ska utarbetas och genomföras förvaltningsåtgärder för att skydda de södra delarna av östersjövikarens förekomstområden.

Övervakning av sälstammarna i Finland

Åtgärder

- I Finland genomförs övervakningen av sälstammarnas hälsa och abundans regelbundet i samband med övervakningen av sälstammarna i hela Östersjön.
- Naturresursinstitutet ska flytta fokus i denna övervakning från inventering av gråsälarna till en mer detaljerad inventering av östersjövikarens stam i Bottenviken, Skärgårdshavet och Finska viken. Östersjövikarens abundans i de sydliga områdena övervakas i Finland alltid när isförhållandena tillåter det, så att uppgifterna om dess tillstånd i Finska viken och Skärgårdshavet ska vara så aktuella som möjligt.
- Naturresursinstitutet ska årligen informera om de viktigaste resultaten som erhållits vid övervakningen av Finlands sälarter när resultaten blivit klara.

- Säljägarna ska informeras årligen genom kommunikationsfunktionerna i tjänsten Oma riista om vilka rutiner som gäller för inskickande av sälprov.
- För att få ett tillräckligt antal sälprov för undersökningar betalar Naturresursinstitutet en ersättning för proven.

Åtgärderna i samband med övervakningen av sälarnas abundans beskrivs i förvaltningsplanens bakgrundsdel (kapitel 1.4.2). Övervakningen av gråsälens abundans skiljer sig tydligt från övervakningen av östersjövikarens abundans i fråga om använd metod. I praktiken har övervakningen i Finland under de senaste åren bestått av främst en årlig flyginventering av gråsälar och en flyginventering av östersjövikare i Finska viken och Skärgårdshavet, när isförhållandena har tillåtit det. I Bottenviken har Sverige utfört inventeringen av östersjövikarna, men på grund av den stora variationen i uppskattningen av stammen bör Finlands deltagande stärkas så att inventeringens tillförlitlighet blir bättre.

Vid beslut om inventeringar av gråsälar bör det noteras att Finlands nationella inventering ingår i den uppskattning som görs av stammen i hela Östersjön. Förvaltningsplanens mål om att öka den hållbara jakten kräver att effekterna av jakten övervakas för båda arternas del. På grund av detta är det viktigt att inventeringarna görs regelbundet i hela Östersjöregionen.

Eftersom det råder brist på goda förhållanden för inventeringen av östersjövikare kan dessa inventeras sällan. Till exempel i Skärgårdshavet var det möjligt att genomföra inventeringar våren 2018, men det var första gången efter 2011. När klimatförändringarna fortskrider är det sannolikt att isförhållanden lämpliga för inventering kommer att förekomma bara sporadiskt.

I kapitlen 1.3–1.3.4 i bakgrundsdelens av denna publikation redogörs för övervakningen av sälarnas hälsa, effekterna av gifter och tungmetaller i sälarna och de sjukdomar som påträffas hos sälarterna. Övervakningen av sälarnas hälsa är en väsentlig del av förvaltningen av sälstammarna, och den har beröringspunkter med övervakningen av ekosystemets status i Östersjöns havsområde.

Övriga undersökningar som gäller sälar

Åtgärder

- Det ska genomföras en undersökning av östersjövikarnas rörelser med GPS-sändare, särskilt i Finska viken och Skärgårdshavet, och en undersökning om klimatförändringarnas påverkan.
- En socioekonomisk undersökning av sälarnas påverkan på den lokala ekonomin i kustzonen fortsätter med hänsyn till skyddet av sälar, sälarnas effekter på fisket och möjligheterna att dra nytta av sälarna.
- Insatser ska göras för att finna nya sätt att undersöka hur gråsälshonorna i Östersjöregionen rör sig.
- Det ska undersökas hur havsbaserade vindkraftverk påverkar sälarna.

Sälforskningen utgör till stor del grundforskning vars syfte är att ta fram information för förvaltningen av sälstammarna. Det är svårt att få extern finansiering för sälforskningen på grund av att de nuvarande finansiärerna inte finansierar grundforskning. I en sälundersökning som sker utanför basövervakningen strävar man efter att utveckla nya innovativa metoder bland annat för övervakningen av sälarnas abundans. Dessutom försöker man utifrån befintlig information ta reda på vilka faktorer som påverkar sälarnas reproduktionseffektivitet, och därmed sälstammarnas tillväxt, och om det är möjligt att använda sälarna som indikatorer för Östersjöns tillstånd. Under den förra förvaltningsplanperioden genomfördes flera undersökningar i vilka gråsälar märktes. I praktiken har man lyckats märka endast hanar, och det finns ingen information om honornas rörelser i Östersjöregionen.

Vid universitet bedrivs en aning samhällsvetenskaplig forskning förknippad med sälar. De rättsliga frågorna kring handel med sälprodukter är ett ämne som skulle kräva juridisk forskning som bakgrund. I detta sammanhang är det värt att lyfta fram den socioekonomiska undersökning som hörde till åtgärderna i den gamla förvaltningsplanen och som föreslogs för att utreda frågor kring nyttjande, förvaltning och skydd av sälstammarna.

HELCOM:s interna arbetsgrupp EG MAMA (Expert Group on Marine Mammals) består av experter och forskare samt tjänstemän från de länder som omfattas av HELCOM-avtalet. Arbetsgruppens mål är att förbättra dialogen och förvaltningen av sälarna mellan miljö- och fiskerisektorn. Syftet med det indikatorarbete som HELCOM utför är att utveckla indikatorer för bedömning av tillståndet för de olika delarna av den biologiska mångfalden och av andra miljöfaktorer och människans tryck på Östersjön. Indikatorerna används också som hjälp vid mer omfattande översikter och bedömningar av tillståndet i Östersjön. De indikatorer som gäller sälarna i Östersjön ger information om deras utbredning, trenderna i fråga om populationens storlek och deras abundans, deras näringsstatus och reproduktionsstatus.

2.3 Skydd av sälarna

Åtgärder

- För att skydda Östersjöns sälbestånd är det inte nödvändigt att inrätta nya skyddsområden. Om marina skyddsområden inrättas för att skydda andra naturvärden bör säljakt inte förbjudas. Säljakt bör inte heller begränsas genom tids-, landstignings- eller områdesbegränsningar.
- Kvaliteten på den sälövervakning (se kapitel 1.4.2) som görs för att övervaka och trygga sälstammarnas status ska säkerställas.
- I havsplaneringen ska de nyckellivsmiljöer som sälarna behöver beaktas så att åtgärder som försämrar livsmiljöernas kvalitet undviks.

I kapitel 6 i bakgrundsdelen ingår en koncis beskrivning av förvaltningen och vården av sälstammarna. Om närhistorien relaterade till sälarna kan man sammanfattningsvis konstatera att gråsälstammen har vuxit efter sin tillbakagång och nått EU:s gynnsamma bevarandestatus (kapitel 7 i bakgrundsdelen). I den rapport för 2013–2018 som baserade sig på artikel 17 i habitatdirektivet bedömdes att östersjövikarens bevarandestatus är ogynnsam och otillräcklig, men håller på att förbättras. Detta beror på att artens livsutrymme har rapporterats vara okänt och på att det har bedömts att framtidsutsikterna för arten är okända i fråga om utbredningsområdet

och att livsmiljön håller på att försämrats på grund av hotet från klimatförändringarna. I Bottenviken har stammen fortsatt att växa och stammens storlek har gjort det möjligt att inleda jakt med licens (mer information i kapitel 3 i bakgrunds delen).

I höranden av intressentgrupper och på regionala samrådsmöten har kommersiella fiskare framfört att det finns behov av att begränsa sälstammarna. Man ansåg att det finns för många sälar som orsakar skador för att kustfisket ska kunna bedrivas på ett lönsamt sätt. Utöver jakt nämndes inte någon annan tydlig metod genom vilken sälstammarna kunde begränsas, men i ställningstagandena framfördes att utbudet av jaktmetoder är otillräckligt och att jakten är ineffektiv. Finlands lagstiftning tillåter dock inga andra sätt att minska sälstammarna än jaktrelaterade. Till exempel en lokal jakt för att minska gråsälstammen skulle, även om den vore kraftig, knappast ha någon inverkan på stammens tillväxt i hela Östersjöregionen.

Det finns inget behov av att inrätta nya sälskyddsområden för sälbestånden i Östersjön, och säljakt i marina skyddsområden bör inte förbjudas eller begränsas genom tids-, landstignings- eller områdesbegränsningar. För sälarnas fortplantningsbiologi har tiden eller platsen för pälsbyte ingen betydelse – fortplantningstiden tryggas genom reglering av jakttiderna. Jakten på sälar har stor betydelse när det gäller att bevara fiskerinäringen och skärgårdskulturen, varför det är motiverat att tillåta jakt på sälar i områden som inte är särskilt viktiga för skyddet av sälbestånden.

I framtiden bör bevarandeåtgärderna inriktas på östersjövikarna i Finska viken och Skärgårdshavet, eftersom dessa behöver särskilt skydd. Å andra sidan bör kvaliteten på övervakningen säkerställas för att förändringar i sälstammarna ska kunna observeras. Hotet från klimatförändringarna och den resulterande variationen i istäcket bör, särskilt för östersjövikarens del, beaktas i stamförvaltningen och forskningen.

Vid en helhetsbedömning av skyddet av säl intar aktiva avhjälpande åtgärder en central plats i situationer där sälstammen minskar på ett sätt som äventyrar dess livskraft. Då tar man reda på varför stammen eller en del av stammen minskat och vidtar nödvändiga skyddsåtgärder för att undanröja orsakerna. I beslut som gäller stamförvaltningen bör man ta hänsyn till att det inte är möjligt att genom åtgärder inom stamförvaltningen påverka klimatförändringarna eller belastningen från miljögifter och näringsämnen i Östersjön. På hot av detta slag kan man inverka genom internationella avtal och nationella handlingsprogram. Däremot är det möjligt att, även snabbt, vid behov inverka på markanvändning, jakt och fiske genom olika myndigheters förvaltningsbeslut. Sälens livsmiljöer och bland annat dess födoplatser bör beaktas när man tar fram regionala planer som påverkar den marina miljön, för att inga åtgärder som förstör deras livsmiljö ska vidtas.

Sälarna som bifångst

Åtgärder

- Bättre lösningar för att förhindra att sälar blir bifångst ska tas fram och genom olika stödåtgärder ska införandet av lösningarna (bl.a. sälstrumpa i bottenryssjor) främjas.
- Kunskapen om sälar som blir bifångst ska ökas genom omfattande information om skyldigheten.

Fisket har störst effekt på sälarna genom bifångsten. Bifångstproblemet behandlas i kapitel 4 i bakgrundsdelen. Bifångstdödligheten verkar ha liten effekt på sälstammarna eftersom båda sälarternas stammar växer. Orsaken är antagligen att vuxna honor, som med tanke på populationens tillväxt är de viktigaste individerna, i liten utsträckning blir bifångst vid fiske. Ur etisk synvinkel är dock bifångstdödligheten ett problem som bör bekämpas genom att fortsätta arbetet med att utveckla fiskeredskapen.

Som ett resultat av utvecklingsarbetet har bifångstdödligheten minskat. Det är fortfarande nödvändigt att utveckla konstruktioner från vilka sälarna som tagit sig in i fiskeredskapet kan släppas ut eller på ett etiskt sätt avlivas. Utvecklingsarbetet kräver stödåtgärder från samhället.

Genom reformen av lagen om fiske blev det i enlighet med EU-lagstiftningen obligatoriskt att anmäla bifångst. Enligt bestämmelsen om anmälan om bifångst i 62 § i lagen om fiske och i Europaparlamentets och rådets förordning 1224/2009 måste innehavaren av ett fångstredskap utan dröjsmål underrätta Naturresursinstitutet om en säl fastnat i fångstredskapet, oberoende av om sälen är levande eller död. Anmälan kan göras bland annat via internet (<https://lomakkeet.luke.fi/hylje?lang=sv>). Att inte anmäla bifångst är en straffbar gärning. Den som åsidosätter anmälningsskyldigheten kan dömas för fiskeförseelse enligt 118 § i lagen om fiske.

Trots denna lagstadgade skyldighet anmäls inte nödvändigtvis all bifångst. Det finns många orsaker till detta, men i en rapport om en undersökning av bifångst av gråsäl (Vanhatalo m.fl. 2014) beskrivs situationen så att kommersiella fiskare som får bifångst är rädda för att informationen om bifångst ska leda till att fångstredskap

förbjuds. Enligt undersökningen anser de kommersiella fiskarna även att tidigare deltagande i undersökningar inte har gynnat dem på något sätt och att den allmänna åsikten i samhället om de kommersiella fiskarna är negativ.

Förvaltning och skydd av östersjövikarens stam i Finska viken och Skärgårdshavet

Åtgärder

- En undersökning av hur östersjövikarna i Bottenviken, Finska viken och Skärgårdshavet rör sig inom utbredningsområdet ska genomföras.
- Övervakningen i Finska viken och Skärgårdshavet ska utvecklas. Utifrån övervakningen i Finska viken och Skärgårdshavet ska vikarnas eventuella betydande utbredningsområden identifieras, och inom havsplaneringen ska målet vara att undvika sjötrafik och utsläpp som försvagar stammen.
- I Skärgårdshavet och Finska viken ska användningen av konstgjorda bon testas för att ta reda på om det förbättrar östersjövikarens häckningsframgång och framtidsutsikter samt kvaliteten på dess livsmiljö.

Det antas att östersjövikarens reproduktionsmöjligheter kommer att försämrats i Finska viken och Skärgårdshavet, eftersom arten kräver istäcke på vintern för att klara sig. I syfte att skydda östersjövikarens utbredningsområde infördes följande åtgärd i Finlands havsförvaltningsplan: Förvaltningsåtgärder för att skydda östersjövikarens sydliga populationer. Det man i praktiken har planerat som förvaltningsåtgärd är identifiering av individer med hjälp av automatiska viltkameror, som man fått god erfarenhet av vid övervakning av saimenvikaren. Inventeringsmetoderna kan också utvecklas – antalet individer kan börja räknas med hjälp av drönare. Utöver dessa kan det vara möjligt att med konstgjorda bon förbättra kvaliteten på artens livsmiljö liksom framtidsutsikterna när det gäller utbredningsområdet och livsmiljön. I Skärgårdshavet och Finska viken ska användningen av konstgjorda bon testas i syfte att förbättra östersjövikarens häckningsframgång och framtidsutsikter samt kvaliteten på dess livsmiljö.

Kommissionen för skydd av Östersjöns marina miljö (HELCOM) har i sin aktionsplan för miljön i Östersjön (BSAP) fastställt som mål att förekomsten av östersjövikare i Finska viken ska vara tryggad senast 2025. I målet ingår att minska bifångsten, att få bättre förståelse för hoten mot östersjövikaren och att stärka samarbetet mellan länderna runt Östersjön.

2.4 Sälarna och fiskerinäringens verksamhetsförutsättningar

Åtgärder

- Samarbetet mellan förvaltningsområdena (JSM och MM) vid planering och beslutsfattande som gäller sälar ska intensifieras. Det behövs lokalt aktörskap och via detta lokal kunskap och delaktighet för att åtgärderna ska bli genomförda.

De problem som sälarna åsamkar fiskerinäringen och särskilt kustfisket var ett ämne som diskuterades livligt i samband med uppdateringen av förvaltningsplanen. Särskilt de kommersiella fiskarnas problem och de skador som fiskodlingen åsamkas lyftes upp. Också fritidsfiskare drabbas av problemen. Ur samhällelig synvinkel kommer problemet till uttryck så att inhemsk fjällfisk (särskilt gös, abborre, sik) inte finns tillgänglig trots efterfrågan, eftersom de problem som sälen orsakar gör det svårt för de kommersiella fiskarna att leverera fisk till marknaden.

Undersökningar har visat att det är gråsälen som orsakar mest problem för fisket, men enligt fiskarna orsakar också östersjövikaren skador i Bottenviken och Kvarken. Under de senaste åren har fiskerinäringen drabbats av många problem i verksamhetsmiljön, problem som minskar fiskets lönsamhet. Sälarna är således inte näringens enda problem. Problemen relaterade till sälarna är dock de svåraste, och de är av det slaget att det inte finns några enkla lösningar på dem som alla parter kunde godkänna.

Det som är typiskt för de problem som sälarna åsamkar fisket är också att det inte räcker med åtgärder inom ett enda förvaltningsområde för att lösa dem. Det behövs ett övergripande samförstånd och samordning av förvaltningsåtgärderna och skyddet av sälstammarna (fiskeri-, vilt- och miljöförvaltningarna) för att kustfisket ska förbli lönsamt.

Sälarna och fiskresurserna

Åtgärder

- Forskning inleds för att ta reda på hur sälarna inverkar på fiskbestånden och fisket och hur sälarnas födoanvändning inverkar på vandringsfiskarna på populationsnivå.
- Det kommersiella fiskets fångstanmälningssystem ska utvecklas så att det producerar tillförlitligare information om skadorna orsakade av säl.

Konkurrensen mellan säl och människor om fiskresurserna behandlas i bakgrundsdel (kapitel 2.1). Det finns motstridiga forskningsresultat om ämnet, och några klara resultat kan inte redovisas om sälarnas påverkan på de olika fiskbestånden i Östersjön. Det är viktigt att undersöka sälarnas födoanvändning, då ny teknik (bl.a. DNA-teknik) möjliggör mer exakta forskningsupplägg.

Om sälarnas inverkan på fisket kan det sammanfattningsvis konstateras att även om båda sälarterna i huvudsak är opportunistiska kan direkta eller indirekta (parasiter) effekter bli betydande (åtminstone lokalt) när det gäller små populationer av vissa fiskarter. Inverkan kan bli särskilt stor om säl börjar koncentrera sig på fiskresurser i begränsade livsmiljöer, till exempel älvar.

I samband med beredningen av förvaltningsplanen uttrycktes oro över sälarnas allt kraftigare predationseffekt (till exempel i fråga om lax och vandringsik). Effekterna bör undersökas i samarbete mellan säl- och fiskforskare. Dessutom kan sälarna inverka på möjligheterna att genomföra rättsliga åtaganden och strategiska policyer som gäller fiskbestånd.

Man kan försöka inverka på både gråsälarnas och östersjövikarnas beteende i dessa begränsade livsmiljöer, bland annat genom intensivare jakt eller sälskrämmor. För att åtgärderna ska bli effektivare bör samarbetet mellan de olika aktörerna utvecklas och tillräckliga resurser för att inleda arbetet avsättas inom förvaltningsområdena.

Sälar orsakar årligen betydande skador för fiskerinäringen. Det är inte möjligt att få information om skador som sälar orsakat till exempel från de register som viltförvaltningen använder. Viltskaderegistret är ett system inom statsförvaltningen där man samlar in uppgifter om skador som hjortdjur och stora rovdjur orsakat jordbruket, skogsbruket, biodlingen och trafiken. Uppgifterna i viltskaderegistret samlas kopplade till geodata från olika myndigheters system via ett gränssnitt. När det gäller uppgifterna om skador orsakade av sälar är situationen väsentligen annorlunda än för andra storviltarters del. Ersättningen för skador som sälar orsakar fisket baserar sig på en beräkningsmodell, varför det inte genereras några geodata-baserade uppgifter om sälskador. Det vore möjligt att få ungefärliga geodata utifrån fiskarnas månatliga fångstanmälningar, där det också är möjligt att anmäla sälskador. Men även då skulle skadorna positioneras med endast en fångstrutas noggrannhet.

Utveckling av fångstredskap, skydd av fiskodlingsanläggningar, bortjagande av sälar från fiskeredskap och avlägsnande av gråsälar som orsakar skador

Åtgärder

- Arbetet för att utveckla sälsäkerheten hos fångstredskap och vid fiskodlingsanläggningar ska stödjas och om möjligt ska ekonomiskt stöd ges för att införa sälsäkra lösningar inom det kommersiella fisket och fiskodlingen i havsområdet.
- Pågående projekt slutförs och nya projekt inleds för att förbättra effektiviteten och användningsmöjligheterna för anordningar som skrämmar bort sälar från olika typer av fiskeredskap och fiskodlingsanläggningar i havsområdet.
- I syfte att skapa sälfria områden ska möjligheten att använda anordningar som skrämmar sälar undersökas

Det har lagts ner mycket arbete på att utveckla sälsäkra fiskeredskap. I kapitel 2.2.2 i bakgrundsdelen av förvaltningsplanen ingår en omfattande presentation av arbetet. Utvecklingsarbetet har resulterat i sälsäkrare fiskeredskap och antalet sälar som blir bifångst har minskat. Under de senaste åren har inga nya effektiva

lösningar hittats i arbetet med att utveckla fiskeredskapen. Ansträngningar har gjorts för att utveckla tekniska innovationer för infångning av sälar som orsakar skador i närheten av fiskeredskapen (se kapitel 2.2.1).

Man har också försökt hitta nya tekniska lösningar för bortskrämmande av sälar. I ett pågående experiment testas sälskrämmor som representerar ny teknik. Syftet med anordningarna är att åstadkomma ett så kallat sälfrött område. Skrämmorna placeras i smala sund som leder till fiskeområden som har konstaterats vara bra (se bakgrundsdel, figur 8). I den ena jämförs samma skrämma med två ryssjor – i närheten av den ena finns en skrämma men inte i närheten av den andra. Det finns planer på bland annat en skrämma som identifierar sälar. Skrämmen startar först när den har identifierat en säl, vilket innebär att man kan undvika att sälarna vänjer sig vid skrämmornas signaler. I Naturresursinstitutets undersökning Hylkeiden ja kalatalouden välisten konfliktien lieventämiskeinot försökte man finna sätt att mildra konflikterna mellan sälarna och fiskerinäringen. Man ska försöka förhindra att sälarna vänjer sig vid signalerna genom att använda skrämmor som avger ljud i perioder av olika längd och frekvens, och även längden på pausen mellan ljuden varierar. Sälarnas hörselsinne skyddas på så vis att signalen först är svag och stegvis blir starkare.

De sälskrämmor som Naturresursinstitutet testat i havsområden har gett positiva resultat när det gäller att förhindra sälskador på nät och fiskfångst. Men skrämmorna har inte gett ett heltäckande skydd mot sälar, eftersom sälar kan komma in i skyddsområdet när det uppstår fel i skrämmans funktion, när batterispänningen är låg eller när skrämmen tillfälligt flyttas eller tas bort från området.

Naturresursinstitutet utvecklar en sälskrämma som rör sig automatiskt med hjälp av en elmotor. Anordningen rör sig självständigt runt fiskeredskapet eller längs nätlänken med hjälp av en installerad ruttfil och GPS-positionering. Den mobila sälskrämmen skulle kunna ersätta flera stationära skrämmor. Utöver elmotorn utvecklar Naturresursinstitutet en fiskräknare som kan installeras i ryssjor. Fiskräknaren skickar realtidsdata till fiskarens telefon. Med en fiskräknare kan man få information om fisk som kommer in i ryssjan, om fisk som simmar ut ur den och eventuellt även om sälar som kommer till ryssjans mynning.

Fiskodlingar skyddas mot sälar, men att skydda dem under hela odlingscykeln i hela havsområdet är särskilt svårt om bassängerna måste flyttas från en plats till en annan. Men på grund av att fiskodlingarna kan kontrolleras är möjligheterna att skydda dem mot sälskador bättre än för fisket, och effektiva skyddsåtgärder bör utvecklas även framöver.

Tekniska innovationer kan vara till hjälp i lösningar som gäller fiskeredskapens teknik. Investeringar i utvecklingsarbete är mycket riskfyllda, och för att arbetet ska ge resultat behövs ofta flera dyra experiment. Därför kräver investeringarna samhällets stöd, och de bör genomföras i nära samarbete med kommersiella fiskare och fiskodlare som är insatta i förhållandena på fältet.

Statsrådet har utfärdat en förordning (184/2020) om ett tidsbestämt understöd för kostnaderna för avlägsnande av gråsälshanar som orsakar skador för kommersiellt fiske och fiskodling. Syftet med de stöd som beviljas på grundval av förordningen är att ersätta de kostnader som kommersiella fiskare och fiskodlare har för avlägsnande av gråsälshanar som orsakar skador.

Statsrådets förordning 184/2020 har tillämpats sedan 2020. Antalet gråsälshanar som avlägsnats och som det betalats ersättning för ökade från 59 år 2020 till 80 år 2021. Förordningen gäller till och med utgången av 2027.

2.5 Jakt på säl

Åtgärder

- Planeringen av beskattningen av sälar ska utvecklas och nya modellberäkningar av effekterna av olika jaktscenarier ska tas fram för populationerna av gråsäl och östersjövikare i Östersjön.
- Jägarnas allmänna kännedom om möjligheterna inom säljakt ska ökas genom information.
- Fångstrapporteringen i tjänsten Oma riista ska utvecklas så att det blir möjligt att rapportera om en säl som erhållits som byte har fångats i närheten av en fiskfångst eller en fiskodling för att förhindra skador.
- Samarbetet med Sverige ska intensifieras för att större fångstmängder ska kunna bestämmas.

Den successiva avregleringen av säljakten behandlas i kapitel 6.1. i bakgrundsdelens. För närvarande är det möjligt att jaga gråsäl och östersjövikare inom ramen för de regionala kvoter som fastställts i en förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

När kvoten är uppnådd avbryts jakten. I flera års tid har endast cirka 20 procent av den beviljade fångstknoten för gråsäl utnyttjats – under de senaste fem åren har 150–300 individer per år jagats (kapitel 3.2.1 i bakgrundsdelens). Under perioden 1.1–31.12.2023 fångades 333 gråsäl. Fångstmängden var 11 % större än 2022, då totalt 301 gråsäl fångades. Under båda jaktperioderna 2019–2020 och 2020–2021 var jaktfångsten av östersjövikare cirka 300 individer. Under perioden 1.1–31.12.2023 fångades 311 östersjövikare. Inom säljakten kan man idag urskilja två huvudlinjer som skiljer sig tydligt från varandra, å ena sidan den traditionella säljakten på holmar eller is, å andra sidan jakten på sälar som orsakar skada i närheten av fiskeredskap eller fiskodlingsanläggningar.

För gråsälens del är jakten inriktad främst på unga hanar och på hanar av olika åldrar. Från början av jaktåret 2014 till idag var 27 procent av den jaktfångst som anmäldes till Oma riista-tjänsten vid Finlands viltcentral (ålder och kön känd 629 stycken) honor. För östersjövikaren var motsvarande siffra 37 procent. Enligt undersökningar kan jakt under vissa förhållanden inverka på gråsälstammens tillväxt, om jaktrycket blir stort och andelen vuxna honor i fångsten blir stor (mer information i kapitel 3.3. i bakgrundsdelens).

Eftersom jakt i praktiken antingen kan inriktas på att förhindra skador eller vara av typen naturaktivitet, där avsikten i första hand är att få en säl som jaktbyte, bör fångstrapporteringen utvecklas så att det blir möjligt att registrera sälindivider som tydligt skjutits för att förhindra skador som en egen kategori.

Vintrarna har blivit mildare och i januari kommer gråsälarna ofta till strandvatten, där de ger upphov till skador och behov av dispens för individer som orsakar skador vid fiskeredskap. Tidpunkten är klart före gråsälens kutningstid (kapitel 1.2.2 i bakgrundsdelens). Genom att förlänga jaktsäsongen för gråsäl till slutet av januari skulle det bli lättare att avlägsna individer som orsakar skador vid fiskeredskap.

Utveckling av säljakten

Åtgärder

- Målet är att det ska börja bedrivas jakt på områden som är lämpliga för säljakt. Det ska skapas sådana samarbetsnätverk som behövs för att det i närheten av fiskeredskap och fiskodlingsanläggningar ska bli möjligt att bedriva aktiv jakt på individer som orsakar skador.
- Innovationer ska utvecklas för fångsten av sälar som orsakar skador vid fiskeredskap och fiskodlingsanläggningar.
- Jägarnas intresse för säljakt ska ökas genom ett projekt som innefattar riktad högkvalitativ utbildning och information om möjligheterna inom säljakt och möjligheterna att använda bytet.
- Regionala projekt ska startas för att utveckla lokala jaktmetoder (Se bilaga 1 i förvaltningsplanen).
- Det nuvarande utbildningspaketet om säljakt ska ses över och uppdateras till behövliga delar för att uppmuntra till etisk och effektiv jakt.
- Statistikföringen av sälfångsten ska utvecklas så att sälar som fångats i de områden som anges i 7 § jaktlagen kan skiljas från annan sälfångst.

Vid traditionell säljakt närmar sig jägaren sälen på olika sätt, antingen i skydd av en holme eller på is. För att hitta sälar håller man utkik efter dem. Säljakten på is går till på nästan samma sätt oberoende av sälart, men när det är isfritt kan man oftast hitta gråsälarna på trädlösa kobbar och skär i den yttre skärgården, medan vikarna vistas även på större holmar i den inre skärgården. Nuförtiden jagar man säl främst för att få en upplevelse i skärgården och för att kunna nyttja sälfångsten i det egna hushållet.

I praktiken kräver säljakt tillräckligt med lämplig is eller ögrupper där sälar kan sökas. Enligt den enkät som jägare besvarade i samband med att förvaltningsplanen uppdaterades är det nuförtiden jaktföret, mycket annat arbete och bristen på jaktområden som begränsar säljakten mest. Baserat på en undersökning bland säljägarna som gjordes av Finlands viltcentral jagar ungefär hälften av säljägarna säl flera gånger om året. Jakten är utmanande och kräver tekniska hjälpmedel (t.ex.

en dyr båt), som ofta inte köps bara för säljakt. För att öka antalet säljagare behövs riktad utbildning till rätt målgrupper som har grundförutsättningar för att på egen hand ge sig ut på havet och inleda självständig säljakt.

Traditionell säljakt bedrivs även i allmänna vattenområden och till dessa hörande holmar och skär enligt 7 § jaktlagen. Det är viktigt att det finns mer detaljerad information om denna allmänna jaktmöjlighet som är öppen för den mycket stora jägarkåren. På grund av detta ska det säkerställas att de sälar som jagas i de områden som nämns i 7 § jaktlagen i fångststatistiken kan skiljas från andra jagade individer.

Vid Finlands viltcentrals verksamhetspunkt Kust-Österbotten har det startats ett två-årigt projekt som går under namnet Sälen – ett värdefullt vilt. Syftet med projektet är att öka informationen om de olika sätten att bedriva säljakt och om hur fångade sälar kan tas tillvara. Projektet genomförs i form av säljaktskurser och utbildningsfilmer samt kurser om styckning av säl, skinnberedning, kokning av sälspäck och tillredning av köttet.

Utnyttjande av områden lämpliga för säljakt

Åtgärder

- Det ska säkerställas att säljakten får fortsätta i nya skyddsområden som inrättas och att jakt tillåts i nuvarande och eventuella kommande utvidgade områden av marina nationalparker.
- Möjligheterna att börja jaga i privatägda områden ska utredas.

De områden som är viktiga för skyddet av sälar anges i kapitel 6.2 i bakgrundsdelens. För sälarnas del har de krav i habitatdirektivet som gäller nätverket av skyddsområden i första hand uppfyllts genom att inrätta sju skyddsområden för sälar. De inrättade salskyddsområdena är viktiga särskilt för gråsälarna under deras pälsbytestid. Dessutom har sälarnas fortplantning tryggats genom fredning av dem under fortplantningstiden. De egentliga salskyddsområdena är små och kan inte anses utgöra ett centralt hinder för att uppnå målet att öka jakten. Utöver salskyddsområdena finns det dock andra stora skyddsområden där jakt är förbjuden, och i fråga om dessa bör fredningsbestämmelserna ses över, särskilt när det gäller jakten på gråsäl.

Det pågår en vidareutveckling av nätverket av marina skyddsområden och marina Naturaområden håller på att inrättas som skyddsområden enligt naturvårdslagen. Framöver ska beslut om salskyddet som en del av utvecklingen av kustens nätverk av skyddsområden fattas i samband med beredningen av lagstiftning om naturskyddsområdena. Då fattas beslut om jakt ska få bedrivas i enlighet med den normala jaktlagstiftningen eller endast med undantagslov enligt naturvårdslagen. För gråsälsstammen har en gynnsam bevarandestatus uppnåtts och skyddsområdena förhindrar jakt på gråsäl på stora områden. Med tanke på sälarnas stora antal i kustzonen (gråsälen i hela kustzonen och östersjövikaren i Bottenviken-Kvarken) är det inte nödvändigt att inrätta nya eller utvidga befintliga skyddsområden där hållbart nyttjande av sälar kategoriskt förbjuds. Det bör göras en utredning med siktet inställt på att säljakt ska börja bedrivas även på privatägda områden där förhållandena är lämpliga för det.

2.6 Övrigt nyttjande av sälarna

Vid Finlands kust har lokalsamhällena historiskt sett varit mycket beroende av de nyttigheter som sälarna gett. Enligt den medborgarenkät som genomfördes i samband med att förvaltningsplanen uppdaterades betraktas sälarna vanligen mer som ett skyddsobjekt än ett objekt för hållbart nyttjande. Nuförtiden används sälar dock knappt alls för att ge nyttigheter. Vid kusten finns det också några företag som bedriver säljaks- eller sälskådningsturism. Det kan konstateras att det med tanke på sälstammarnas tillväxt och förändringarna i nyttjandet av dem efter 2007 (då EU förbjöd handel med sälprodukter) vore möjligt att dra mer nytta av sälarna i Finland än för närvarande.

De växande sälstammarna skulle möjliggöra ekonomiskt nyttjande av sälarna, men Europaparlamentets och rådets förordning av 2009 om handel med sälprodukter, det vill säga förbudet mot sälhandel, förhindrar försäljning av säl och sälprodukter. Möjligheten att bevilja undantag har förhindrats av WTO 2015 och ett hävande av förbudet skulle kräva en ändring av EU-förordningen.

Nyttjande av sälar i kustens turismnäringar

Åtgärder

- Det ska göras en kartläggning av tjänsteutbudet hos de företag som för närvarande bedriver sälskådning och av potentialen för efterfrågan i olika kundsegment.
- Det ska skapas paket av nya produkter inom sälskådnings- och jaktturismen utifrån efterfrågan.
- En utredning ska göras om vilka aktörer som kan tillverka säljaksrelaterade minnesföremål och en broschyr ska tas fram om dessa föremål för företag som tillhandahåller jaktturismtjänster.
- En fortsatt sälskådningsturism ska möjliggöras i de marina skyddsområdena utan att äventyra skyddsmålen.

I den medborgarundersökning som gjordes för att få ett underlag till förvaltningsplanen framkom att finländarna anser att observation av sälar främst är en glad upplevelse. Av dem som sett gråsälar uppgav 45 procent (250 av 1 188 tillfrågade) att upplevelsen varit till glädje för dem. När det gällde östersjövikaren uppgav 60 procent (84 av 1 188 tillfrågade) att observationen varit till glädje. Vid den finska kusten bedriver för närvarande uppskattningsvis tio företag sälskådningsturism. Med beaktande av den positiva uppfattning som medborgarna har om sälobservationer är det sannolikt att sälskådningsturismen skulle ha större potential än för närvarande. Till exempel förekomsten av östersjövikare i de inre delarna av skärgården, bland annat i Kvarken, kunde erbjuda nya upplevelser som skulle vara mer lättillgängliga än i den yttre skärgården.

Forststyrelsen har beviljat några tillstånd för sälskådningsturism i de egentliga sälskyddsområdena. Även framöver bör det vara möjligt att från fall till fall bevilja dem som ordnar utflykter tillstånd att röra sig i de olika marina skyddsområdena. Vid behov kan det för dessa skyddsområden utarbetas skötsel- och nyttjandeplaner som särskilt beaktar möjligheterna till sälskådning.

Enligt utredningen Företagsverksamhet inom vilt och fiske – aktuell status och utvecklingsförutsättningar, som publicerades 2018, bedrivs jaktturism för närvarande av sex företag. I likhet med skådningsturismen är jaktturismen en utmanande företagsform. En beställd resa kanske inte kan genomföras om företaget är ogynnsamt.

Jaktresor kan lättast ordnas som en del av ett mer omfattande paket som innehåller även andra upplevelser än säljakt. Då handel med sälprodukter är förbjuden är jaktturismen i alla fall en möjlighet att skapa mervärde för jagad säl. Av sälar som skjutits av kunder kan troféer tillverkas på olika sätt. De företag som för närvarande erbjuder jaktresor har kunder i bland annat Europa, och de som samlar jaktupplevelser är sannolikt villiga att betala för välgjorda jaktminnen.

Småskaligt nyttjande av sälprodukter i Finland

Åtgärder

- Utbildningsmaterial om nyttjande av sälar i jägarnas egna hushåll ska upprätthållas och utvecklas.

Flera projekt har genomförts i syfte att utveckla nyttjandet av sälar, särskilt mellan 2000 och 2010. I synnerhet projekten i Kust-Österbotten (kapitel 6.4 i bakgrundsdelens) ökade aktiviteten i nyttjandet av sälrelaterade produkter. Den diskussion om att förbjuda handel med sälprodukter som började i slutet av 2010-talet inom EU bromsade dock upp den utveckling som kommit i gång. Det slutliga hindret kom genom förbudet mot handel med sälprodukter, som trädde i kraft i oktober 2015 genom EU:s förordning (EU) 2015/1775 om handel med sälprodukter. I Finland finns bestämmelserna om handeln med sälprodukter i 43 § i jaktlagen och i lagen om handel med sälprodukter (355/2020), som trädde i kraft den 15 maj 2020.

I samband med beredningen av förvaltningsplanen (kapitel 9 i bakgrundsdelens) påpekade olika sakkunniga och regionala viltvårdsråd att ett förbud mot handel med sälprodukter utgör ett hinder för nyttjandet av sälstammarna och en förnuftig stamförvaltning. Baserat på medborgarenkäten stöder också mer än hälften av finländarna småskalig handel med sälprodukter. Enligt jägarnas svar (kapitel 9.3 i bakgrundsdelens) vill många sälja sin fångst, och det ringa antalet fällda sälar beror delvis på förbudet mot handel med sälprodukter.

Trots förbudet är det lagligt att tillverka produkter av sälar och använda dem i det egna hushållet eller ge bort till någon. Produkter tillverkade av säl är en specialitet vid kusten, och man bör sträva efter att de även framöver värdesätts.

År 2022 startades vid Finlands viltcentrals verksamhetspunkt Kust-Österbotten ett tvåårigt projekt under namnet Sälen – ett värdefullt vilt. Genom projektet vill man informera om de olika sätten att jaga säl och främja nyttjandet av jaktfångsten. I projektet ingår kurser och utbildningsvideor om säljakt, styckning av säl, skinnberedning, kokning av sälsäck och tillredning av köttet.

3 Övriga åtgärder

3.1 Samarbete mellan intressentgrupper

Myndigheter och intressentgrupper i förvaltningen av Östersjöns sälstammar

Åtgärder

- Det ska ordnas samarbete mellan de intressentgrupper som anmält intresse för det. Viltvårdsråden ska administrera samarbetet.
- Förhandlingar med Ålands landskapsregering ska föras om förvaltningen av de gemensamma stammarna av Östersjösalmar. En kartläggning ska göras av möjligheterna att nå enighet om målen för förvaltningen av de gemensamma stammarna.

Ansvar för förvaltningen av stammarna ligger delvis på andra aktörer än för mer än tio år sedan. Baserat på den gällande viltförvaltningslagen (2 §) är det Finlands viltcentral som har ansvar för att bereda och uppdatera förvaltningsplanen för Finlands sälstammar. Stamförvaltningen styrs av jord- och skogsbruksministeriet. På Åland är det landskapsregeringen som ansvarar för förvaltningen av sälstammarna. På regional nivå ligger ansvaret för förvaltningen på Finlands viltcentrals regioner, och i anslutning till dessa finns regionala viltvårdsråd som organiserar samråd med intressentgrupper. När det gäller Östersjösalarna finns det dock flera aktörer som har intresse av att påverka stamförvaltningen av salarerna. Alla aktörer som har en central koppling till förvaltningen av sälstammarna är dock inte representerade i de nuvarande viltvårdsråden.

Särskilt under de senaste åren har samarbetet kring sälar minskat. I viltvårdsråden har man knappt alls behandlat frågor som rör sälar. Delegationerna eller arbetsgrupperna på landskapsnivå eller regional nivå har också minskat sin verksamhet. På grund av sälarnas samhällsreliga betydelse är det dock viktigt att man utbyter information om sälarna och når samsyn i fråga om dem, och samarbetet bör utvecklas på de olika nivåerna.

Regionalt och nationellt samarbete

Åtgärder

- I anslutning till de regionala viltvårdsråden eller i de befintliga delegationerna som har koppling till sälarna ordnas en dialog för att följa de regionala framstegen och effekterna av åtgärderna i förvaltningsplanen för Östersjöns sälstammar.
- Regionala projekt inleds i enlighet med förvaltningsplanens regionala mål (bilaga 1 i förvaltningsplanen).

På regional nivå är förvaltningen av Östersjöns sälstam oorganiserad. De olika intressenterna inom fiske, jakt och skydd arbetar i relativt hög grad var för sig i frågor som gäller sälar, och samarbetet mellan de olika aktörerna är begränsat. Det skulle vara viktigt att mer regelbundet än för närvarande regionalt föra samman särskilt de aktörer som har koppling till fiske, skydd och jakt. På regional nivå skulle detta kunna ske med hjälp av de regionala viltvårdsråden eller befintliga delegationer som har koppling till sälarna. Genomförandet av åtgärderna i den nya förvaltningsplanen för Östersjöns sälar och implementering av den genom regionala projekt skulle ge upphov till nytt samarbete i frågan.

Samarbetet på nationell nivå mellan ministerierna (JSM och MM), viltcentralen, fiskerinäringen och skyddsaktörerna bör intensifieras. Det är av stor vikt att man förbinder sig till riktlinjerna i den uppdaterade förvaltningsplanen och till att huvudmålen i planen inte undergrävs genom åtgärder i de enskilda förvaltningsområdena. Den gemensamma visionen bör i sista hand slås fast i riksviltvårdsrådet.

Internationellt samarbete

Åtgärder

- Ansträngningar ska göras för att särskilt EU:s förbud mot sälhandel, både rättsakterna och tolkningen av dem, ska beakta de nationella särdragen vid beslutsfattande och så att principen om hållbart nyttjande igen ska börja ligga till grund för nyttjandet av Östersjöns sälar.
- Finland fortsätter och intensifierar de aktiva kontakterna med instanser som ansvarar för förvaltningen av sälstammarna i länderna kring Östersjön. Det bilaterala samarbetet utvecklas, särskilt med Sverige.
- Finland deltar aktivt i verksamheten hos nödvändiga internationella organ som behandlar marina däggdjur (t.ex. HELCOM:s sälarbetsgrupp).

Finland är bundet av ett flertal internationella naturskyddskonventioner (Bernkonventionen, Bonnkonventionen, konventionen om biologisk mångfald, Östersjöns skyddskonvention HELCOM), av strategin om hållbar utveckling och av strategin för biologisk mångfald. Finland hör till de länder som ratificerat de ovan nämnda konventionerna och har därmed politiskt förbundit sig att främja genomförandet av dem. Det internationella samarbetet i fråga om förvaltningen av sälstammarna är ännu viktigare idag än 2007.

Utöver dessa har EU:s ramdirektiv om en marin strategi och EU:s förordning om handel med sälprodukter trätt i kraft.

Särskilt EU:s förordning om handel med sälprodukter påverkar också den nationella förvaltningen av sälstammarna.

När riksdagens jord- och skogsbruksutskott i sitt betänkande (JsUB 2/2020 rd) godkände att det stiftas en nationell lag (355/2020) om EU:s förbud mot sälhandel påpekade utskottet emellertid att statsrådet utifrån en utredning skriftligt och muntligt har rapporterat till EU-kommissionen och medlemsstaterna vilka skadliga effekter lagstiftning som förbjuder handel med sälprodukter har på fiskresurserna, fisket, jakten och jaktkulturen. Utskottet kräver att statsrådet fortsätter sitt

påverkansarbete för att ändra EU-regleringen med alla tillgängliga medel ensam och med andra, särskilt med de övriga medlemsländerna kring Östersjön. Utskottet anser det vara viktigt att intresset för säljakt, som lamslagits av EU:s sälproduktsförordning, återupplivas genom nationella åtgärder.

3.2 Information relaterad till sälar

Åtgärder

- Tillgången på information om sälarna på internet ska kartläggas och alternativen för samling av information och länkning till den ska utredas.
- Forskningsdata om sälar ska spridas via webbplatsen luonnonvaratiето.luke.fi.
- Information om jakten på sälar och om nyttjandet av dem ska i första hand samlas på webbplatsen viltinfo.fi.

I medierna behandlas sälarna oftast som skadedjur som är till nackdel för fisket, men också som ett marint däggdjur som behöver skydd. Yrkes- och intressegrupper samt medborgarorganisationer producerar och ger i medier fortfarande sina synpunkter på sälstammarna, förvaltningen av stammarna och de skador som sälarna orsakar, vilket gör det svårt att skilja mellan sanningsenlig och neutral information från värdeladdad och målinriktad information. Synvinkeln enligt vilken säl är en värdefull naturresurs och en viktig del av kustens ekosystem får ofta stryka på foten för tillspetsad information. Det skulle vara nödvändigt att samla neutral sälinformation på ett enda ställe där de olika aktörerna kunde få aktuell information relaterad till förvaltningen av sälstammarna. Information om olika aktörers värderingar och mål behövs som stöd för samordningen.

Ett möjligt ställe skulle vara webbplatsen luonnonvaratiето.luke.fi, som drivs av Naturresursinstitutet. Webbplatsen bör utvecklas så att den täcker fler frågor relaterade till sälarna. Även Finlands viltcentrals webbplats [Viltinfo.fi](https://viltinfo.fi) skulle kunna användas för information om jakt och nyttjande av sälar. All sälinformation (t.ex. om sälturism) är inte nödvändigtvis lämplig för dessa webbplatser. Som neutral förmedlare av forskningsinformation har Naturresursinstitutet en nyckelroll. När det

gäller nyttjande av hållbara naturresurser är det Finlands viltcentral som är informationsansvarig. Andra myndigheter ger också information om sälar, var och en i enlighet med sitt ansvarsområde.

4 Genomförande av förvaltningsplanen

4.1 Uppföljning och genomförande av förvaltningsplanen

Åtgärder

- En uppföljningsgrupp tillsätts med uppgift att följa upp genomförandet av målen och åtgärderna i den uppdaterade versionen av förvaltningsplanen för sälstammarna. Gruppen rapporterar läget till riksviltvårdsrådet årligen.
- Behovet av att uppdatera förvaltningsplanen bedöms vart femte år.

För uppföljning av genomförandet av förvaltningsplanen tillsätts en uppföljningsgrupp i Finlands viltcentrals process för vilthushållning. För genomförandet av förvaltningsplanen utarbetas en så kallad implementeringsplan, i vilken de olika åtgärderna grupperas i helheter baserat på angelägenhet, finansieringsbehov och ansvariga.

Till uppföljningsgruppen kallas representanter från jord- och skogsbruksministeriet, miljöministeriet och följande myndigheter: NTM-centralen i Egentliga Finland, Forststyrelsen och Livsmedelsverket (ansvarsområdena framgår av kapitel 4.2). Även en representant för Naturresursinstitutets sälforskning kallas till gruppen. Vid behov hör uppföljningsgruppen olika intressentgrupper (bl.a. aktörer som representerar det kommersiella fisket och sälskyddet).

Uppföljningsgruppen för förvaltningsplanen sammanträder en gång per år och utvärderar hur väl åtgärderna genomförts och rapporterar läget till riksviltvårdsrådet. Vid behov ger gruppen förslag på projekt för genomförande av åtgärder. Behovet av att uppdatera förvaltningsplanen bedöms fem år efter att förvaltningsplanen godkänts.

4.2 Olika myndigheters ansvar inom förvaltningen av sälstammarna

De viktigaste huvuduppgifterna i Finland inom förvaltningen av sälstammarna kan uppdelas på officiella aktörer enligt följande.

Aktör		Uppgift
Jord- och skogsbruksministeriet		Huvudansvar för förvaltningen och skyddet av sälstammarna, styrning av stamförvaltningen, lagstiftning och internationella frågor.
Naturresursinstitutet		Huvudansvar för övervakningen av stammen, forskning, information om resultat, expertis
Finlands viltcentral	Processen för vilthushållning och de offentliga förvaltningsuppgifterna	Information, utbildning, rådgivning, statistikföring, expertis, samordning, internationella frågor, uppföljning och uppdatering av förvaltningsplanen. Tillståndsförvaltningen
	Finlands viltcentrals regionala kontor	Regional information, utbildning, rådgivning, ansvar för stamförvaltningen
	Viltvårdsråden	Samordning av nationellt och regionalt samarbete
	Jaktvårdsföreningarna	Övervakning, rådgivning och utbildning i fråga om jakt
Fiskerimyndigheterna vid kustens NTM-centraler		Sälfrågor relaterade till fiske, insamling av uppgifter om sälskador och statistikföring
Miljöministeriet		Riktlinjer för förvaltningen av sälstammarna i de skyddsområden som inrättas med stöd av naturvårdslagen. Uppdatering av klassificeringen av hotade arter Internationella ärenden, bl.a. HELCOM.
Polisen		Övervakning av jakt
Forststyrelsen		Förvaltning och vård av statens vattenområden och skyddsområden. Jakt- och fiskeövervakning
Gränsbevakningsväsendet		Övervakning av jakt
Livsmedelsverket		Uppföljning, forskning och information i fråga om sjukdomar som kan överföras från sälar till människor. Styrning, utbildning och rådgivning som gäller besiktning av kött och viltkött

Bilaga 1. Regionala särskilda mål i förvaltningsplanen för östersjöns sälstammar i finland och åtgärder som fastställts utifrån målen

1 Bottenviken-Kvarken

Åtgärder

- Mer forskning ska bedrivas om östersjövikaren och dess påverkan i förvaltningsområdet Bottenviken-Kvarken.
- Samarbetet med Sverige ska utökas i fråga om bedömningen av östersjövikarens stam och spridningen av information om bedömningens resultat.
- Användningen av så kallade sälstrumpor i bottenryssjor ska ökas i syfte att minska östersjövikarens dödlighet som bifångst.
- Sälturismen i Kvarkens skärgård ska utvecklas.

I förvaltningsområdet Bottenviken-Kvarken förekommer båda sälarterna. Stamförvaltningsområdet har en särskild roll som huvudsakligt förekomstområde för östersjövikaren. Båda arterna jagas också, och den huvudsakliga jaktformen är jakt på is.

När det gäller fisket har sik- och abborrfiske med nät en särskild ställning. Fiske som till stor del baserar sig på nätfiske är utsatt för skador orsakade av säl. Ett särdrag för området är också att vandringsfiskar stiger upp i älvarna i norr. Lokalt har det förekommit oro för vilken inverkan sälar som kommer in i älvdeltan och älvar kan ha på stammarna av vandringsfisk och möjligheterna att utnyttja dem.

Det viktigaste särdraget för stamförvaltningsområdet hänför sig till östersjövikarens stam och dess påverkan. Arten är beroende av is, och det har framkommit att den årliga minskningen av isens utbredning påverkar artens ekologi. Jämfört med gräsälen påträffas vikaren mer regelbundet i den inre skärgården. Vikaren har

inte konstaterats inverka lika negativt på det kommersiella fisket som gråsälén, men då stammen ständigt växer och i allt högre grad koncentreras till Bottenviken och Kvarken skulle det behövas mer detaljerad forskningsinformation om artens inverkan. Forskningsinformation behövs också om hur det förändrade klimatet inverkar på vikarstammen. Nätverket av skyddsområden i stamförvaltningsområdet håller på att utvecklas, vilket kan försämra möjligheterna att bedriva jakt i området.

Övervakningen av östersjövikarens stam i Bottenviken utförs av Sverige, och informationen om stammens utveckling intresserar i området. Det vore viktigt att man på lokal nivå årligen skulle få tydliga rapporter om saken.

2 Sydvästra Finland

Åtgärder

- Passiva fällor för fångst av sälar som orsakar skada ska placeras vid ryssjorna och fiskodlingarna i området.
- Jakten på gråsäl i Skärgårdshavet ska ökas med hänsyn till skyddsbehovet hos områdets population av östersjövikare.
- Möjligheterna till säljakt i Skärgårdshavet ska förbättras genom samarbete mellan jägare och markägare.
- Möjligheterna inom sälrelaterad turism och jakt ska beaktas vid utveckling av nationalparkerna i området.
- Det lokala samarbetet ska utvecklas för att förbättra tillståndet för de östersjövikare som lever i Skärgårdshavet.

Förvaltningsområdet Sydvästra Finland består av områden som skiljer sig mycket från varandra, och förekomsten av sälar varierar i områdena. Kusten vid Bottenhavet har en smal skärgård och det finns endast ett fåtal skär i området där sälar kan observeras eller jagas. I havsområdet finns det rikligt med gråsäl, och vissa individer skaffar föda även i älvdelta (Kumo älvs delta). I området påträffas också östersjövikare sporadiskt. Jämfört med de övriga havsområdena i Finland har antalet sälar i maj-juni, när de byter päls, varit störst i Skärgårdshavet under hela den tid som gråsälarna inventerats. I Skärgårdshavet lever också östersjövikare, och deras huvudsakliga förekomstområde ligger i nationalparkens samarbetsområde.

När det gäller fisket i Bottenhavet har fiskarna successivt övergått från fiske med nät till fiske med ryssja för att undvika skador orsakade av sälar. De kommersiella fiskarna har tillgång till sälsäkra pontonryssjor. År 2012 användes sälsäkra ryssjor av åtta av områdets kommersiella fiskare. Mest nytta av dessa hade dock de som fiskade lax. Skärgårdshavet har den mångsidigaste koncentrationen av fiske vid finska kusten, och det finns också många fiskodlingar i området.

I Skärgårdshavet är nät det vanligaste fiskeredskapet inom det kommersiella fisket, och särskilt gös fiskas med nät. Gråsälarna har varit ett särskilt problem vid nätfiske av just gös. Under vårens lektid används ryssja speciellt vid fiske av strömming och abborre.

I området Sydvästra Finland är gråsälkvoten minst utnyttjad. Med beaktande av även de stora jaktområdena i Skärgårdshavet skulle gråsäl kunna jagas i stamförvaltningsområdet klart mer än för närvarande. På statlig mark är jakt i regel förbjuden. På privatägda områden bedrivs det också mycket lite jakt. I Skärgårdshavet skulle det dock finnas goda förutsättningar för att utveckla jakten samt skådnings- och jaktturismen. Östersjösälarna i området skulle i högre grad kunna betraktas ur ett helhetsperspektiv, som en möjlighet att skapa hållbar naturturism i området.

För avlägsnande av individer som orsakar skada kunde mer passiva redskap användas. De salfångstanordningar som håller på att utvecklas för fiskodlingsanläggningar bör börja användas i stor skala genast när fungerande versioner av dem har utvecklats. Likaså bör användningen av passiva fångstanordningar i fisket med ryssja i Bottenhavet effektiviseras.

Östersjövikarna i Skärgårdshavet behöver skyddas, vilket bör beaktas bland annat när det gäller lösningar relaterade till jakt och områdesutvecklingen så att de livsmiljöer som de kräver bevaras. Jämfört med stamförvaltningsområdena har beslut av Ålands landskapsregering störst inverkan på förvaltningen av sälstammarna. Det skulle behövas mer samarbete med Åland i frågor som gäller förvaltningen av sälstammarna.

3 Finska viken

Åtgärder

- Passiva fällor för fångst av sälar som orsakar skador ska placeras vid ryssjorna och fiskodlingarna i området.
- Det lokala samarbetet för att förbättra tillståndet för östersjövikarna i Finska viken ska utvecklas och en eventuell störande inverkan av människor ska undersökas i områden som är känsliga med tanke på skyddet.
- Möjligheterna till säljakt i nätverket av marina skyddsområden i området ska ökas.

I förvaltningsområdet Finska viken förekommer i huvudsak gråsäl. Ett särdrag för kusten och skärgården är att det bor mycket människor där och att kustzonen är smal. Den mänskliga påverkan är större i detta stamförvaltningsområde än i de övriga. Påverkan beror särskilt på de sommarboende och båtlivet på somrarna. Fartygstrafiken pågår emellertid året runt. I de östra delarna av Finska viken förekommer östersjövikare, dock främst i Rysslands territorium. Det skulle vara nödvändigt att övervaka vikarna i östra Finska viken.

I Nyland är det kommersiella fisket inte nationellt lika betydelsefullt som i sydvästra Finland och Kvarken. Fisket är huvudsakligen småskaligt flerartsfiske och nät och ryssja är de vanligaste fiskeredskapen. De sälsäkra pontonryssjornas betydelse har ökat år för år i området.

Nätverket av skyddsområden i stamförvaltningsområdet håller på att utvecklas, vilket kan försämra möjligheterna att bedriva jakt. När det gäller jakt bör man i fredningsbestämmelserna för de skyddsområden som inrättas beakta de praktiska förutsättningarna för jakt.

KÄLLOR

- Ahola, M. & Kauhala, K., 2015. Mitä kuuluu merihylkeille? Lentolaskentoja jälleen loppukeväästä. *Metsästäjä*, Issue 2, pp. 36-38.
- Bergman, A., 1999. Health condition of the Baltic grey seal (*Halichoerus grypus*) during two decades. Gynaecological health improvement but increased prevalence of colonic ulcers.. *APMIS*, Issue 107, pp. 270-282.
- Bergman, A., 2007. Pathological Changes in Seals in Swedish Waters: The Relation to Environmental Pollution. Tendencies during a 25-year Period.. Uppsala: Swedish University of Agricultural Sciences.
- Bergman, A., Bergstrand, A. & Bignert, A., 2001. Renal Lesions in Baltic Grey Seals (*Halichoerus grypus*) and Ringed Seals (*Phoca hispida botnica*). *Ambio*, Osa/vuosikerta 30, pp. 397-409.
- Bergman, G., 1958. Suomen hyljekannoista. *Suomen Riista*, Issue 12, pp. 110-124.
- Berta, A. & Churchill, M., 2012. Pinniped taxonomy: review of currently recognized species and subspecies, and evidence used for their description.. *Mammal Reviews*, Osa/vuosikerta 42, pp. 207-234.
- Born, E. W., Teilmann, J. & Riget, F., 2002. Haul-out activity of ringed seals (*Phoca hispida*) determined from satellite telemetry. *Marine Mammal Science*, Osa/vuosikerta 18, pp. 167-181.
- Boskovic, R., Kovacs, K. M., Hammila, M. O. & White, B. N., 1996. Geographic distribution of mitochondrial DNA haplotypes in grey seals (*Halichoerus grypus*). *Canadian Journal of Zoology*, Issue 74, pp. 1787-1796.
- Boskovic, R., Kovacs, K. M., Hammill, M. O. & White, B. N., 1996. Geographic distribution of mitochondrial DNA haplotypes in grey seals (*Halichoerus grypus*). *Canadian Journal of Zoology*, Osa/vuosikerta 73, pp. 1787-1796.
- Bredhult, C., Bäcklin, B.-M., Bignert, A. & Olovsson, M., 2008. Study of the relation between the incidence of uterine leiomyomas and the concentrations of PCB and DDT in Baltic grey seals.. *Reproductive Toxicology*, Osa/vuosikerta 25, pp. 247-255.
- Bäcklin, B.-M., Moraeus, C., Kauhala, K. & Isomursu, M., 2013. Pregnancy rates of the marine mammals- Particular emphasis on Baltic grey and ringed seal, s.l.: HELCOM Core Indicator Report.
- Bäcklin, B.-M., 2011. Health and age and sex distributions of Baltic grey seals (*Halichoerus grypus*) collected from bycatch and hunt in the Gulf of Bothnia.. *ICES Journal of Marine Science*, Osa/vuosikerta 68, pp. 183-188.

- Duignan, P. J., Van Bressem, M.-F. & Baker, J. D. j. 2. m. k., 2014. Phocine Distemper Virus: Current Knowledge and Future Directions. *Viruses*, Osa/vuosikerta 6, pp. 5093-5134.
- Eronen, V., 2015. Loppuuko vesilinnustus valtion merialueilla?. *Metsästäjä*, Osa/vuosikerta 2, pp. 35-36.
- ESKO, E.-S. k., 2017. Baltic Sea seal and cormorant TNC project, s.l.: s.n.
- Evira, 2018. Silakan dioksiinit puolittuneet 2000-luvulla, s.l.: s.n.
- Ferguson, S. H., Stirling, I. & McLoughlin, P., 2005. Climate change and ringed seal (*Phoca hispida*) recruitment in western Hudson Bay. *Marine Mammal science*, Osa/vuosikerta 21, pp. 121-135.
- Fjälling, A., 2005. The estimation of hidden seal-inflicted losses in the Baltic Sea set-trap salmon fisheries. *ICES Journal of Marine Science*, Osa/vuosikerta 62, pp. 1630-1635.
- Fjälling, A., Wahlberg, M. & Westerberg, H., 2006. Acoustic harassment devices reduce seal interaction in the Baltic salmon-trap, net fishery. *ICES Journal of Marine Science*, Osa/vuosikerta 63, pp. 1751-1758.
- Galatius, A. ym., 2015. Guidelines for seal abundance monitoring in the HELCOM area 2014, s.l.: s.n.
- Gjertz, I. & Lydersen, C., 1986. The ringed seal (*Phoca hispida*) spring diet in northwestern Spitsbergen, Svalbard. *Polar Research*, Osa/vuosikerta 4, pp. 53-56.
- Graves, J. A. ym., 2009. Microsatellite and mtDNA analysis of the population structure of grey seals (*Halichoerus grypus*) from three breeding areas in the Baltic Sea. *Conservation Genetics*, Issue 59.
- Gulland, F. M. D. ym., 2002. Domoic acid toxicity in Californian sea lions (*Zalophus californianus*): clinical signs, treatment and survival.. *Veterinary Record*, Osa/vuosikerta 150, pp. 475-480.
- Halkka, A. & Tolvanen, P., 2017. The Baltic Ringed Seal – An Arctic Seal in European Waters, s.l.: WWF Finland Raportti 36.
- Halkka, A. & Tolvanen, P., 2017. The Baltic Ringed Seal – An Arctic Seal in European Waters., s.l.: WWF Finland report 36.
- Hall, A. J., Jepson, P. D., Goodman, S. J. & Härkönen, T., 2006. Phocine distemper virus in the North and Eusopean Seas - Data and models, nature and nurture. *Biological Conservation*, Osa/vuosikerta 131, pp. 221-229.
- Hall, A. J., McConnell, B. J. & Barker, R. J., 2001. Factors affecting first-year survival in grey seals and their implications for life history strategy.. *Journal of Animal Ecology*, Osa/vuosikerta 70, pp. 138-149.
- Haller, M. A., Kovacs, K. M. & Hammill, M. O., 1996. Maternal behaviour and energy investment by grey seals (*Halichoerus grypus*) breeding on land-fast ice. *Canadian Journal of Zoology*, Osa/vuosikerta 74, pp. 1531-1541.

- Hamilton, C. D., Lydersen, C., Ims, R. A. & Kovacs, K. M., 2015. Predictions replaced by facts: a keystone species' behavioural responses to declining arctic sea-ice. *Biology Letters*, 11(20150803).
- Hansson, S. ym., 2018. Competition for the fish - fish extraction from the Baltic Sea by humans, aquatic mammals, and birds.. *ICES Journal of Marine Science*, Osa/vuosikerta 75, pp. 999-1008.
- Hansson, S. ym., 2018. Competition for the fish – fish extraction from the Baltic Sea by humans, aquatic mammals, and birds.. *ICES Journal of Marine Cience*, 75(3), pp. 999-1008.
- Havs- och vattenmyndigheten, 2012. Nationell förvaltningsplan för gråsäl (*Halichoerus grypus*) i Östersjön. [Online] Available at: <https://www.havochvatten.se/download/18.576c1bad139e467697d80006088/1348912841150/regeringsuppdrag-forvaltningsplan-grasal.pdf>
- Havs- Och vattenmyndigheten, 2014. Sälpopulationernas tillväxt och utbredning samt effekterna av sälskador i fisket. [Online] Available at: <https://www.havochvatten.se/hav/uppdrag--kontakt/publikationer/publikationer/2015-01-14-salpopulationernas-tillvaxt-och-utbredning-samt-effekterna-av-salskadorna-i-fisket.html>
- Heikinheimo, O., Lehtonen, H. & Lehikoinen, A., 2018. Comment to Hansson, S. et al. (2017): "Competition for the fish - fish extraction from the Baltic Sea by humans, Aquatic mammals, and birds", with special reference to cormorants, perch, and pikeperch.. *ICES Journal of Marine Science*.
- HELCOM, 2006. HELCOM RECOMMENDATIONS 27-28/2, s.l.: HELSINKI COMMISSION Baltic Marine Environment Protection Commission.
- HELCOM, 2010. Hazardous substances in the Baltic Sea - An integrated thematic assesment of hazardous substances in the Baltic Sea. *Baltic Sea Environment Proceedings No. 120B*, s.l.: s.n.
- HELCOM, 2013a. Species information sheet - *Phoca hispida botnica*. [Online] Available at: <http://www.helcom.fi/Red%20List%20Species%20Information%20Sheet/HELCOM%20Red%20List%20Halichoerus%20grypus.pdf#search=species%20information%20sheet%20ringed%20seal>
- HELCOM, 2013b. Species information sheet - *Halichoerus grypus*. [Online] Available at: <http://www.helcom.fi/Red%20List%20Species%20Information%20Sheet/HELCOM%20Red%20List%20Phoca%20hispida%20botnica.pdf#search=species%20information%20sheet%20ringed%20seal>
- HELCOM, 2013c. HELCOM Red List of Baltic Seaspecies in danger of becoming extinct. *Baltic Sea Environment Proceedings No. 140*, s.l.: s.n.
- HELCOM, 2018a. State of the Baltic Sea - Second HELCOM holistic assesment 2011-2016. *Baltic Sea Environment Proceedings 155*, s.l.: s.n.
- HELCOM, 2018b. HELCOM Assessment on maritime activities in the Baltic Sea 2018. *Baltic Ses Environment Proceedings No. 152*, Helsinki: Helsinki Commission.

- Helle, E., 1980a. Lowered reproductive capacity in female ringed seals (*Pusa hispida*) in the Bothnian Bay, northern Baltic Sea, with special reference to uterine occlusions.. *Annales Zoologici Fennici*, Osa/vuosikerta 17, pp. 147-158.
- Helle, E., 1980b. Aerial census of ringed seals *Pusa hispida* basking on the ice of the Bothnian Bay, Baltic.. *Holarctic Ecology*, Osa/vuosikerta 3, pp. 183-189.
- Helle, E., 1985. Ympäristömyrkyt ja Suomen hylkeet. Suomen Riista, Osa/vuosikerta 32, pp. 5-22.
- Helle, E., 1990. Norppakannan kehitys Perämerellä 1980-luvulla. Suomen Riista, Osa/vuosikerta 36, pp. 31-36.
- Helle, E., 1996. Norppa. Teoksessa: Riistan jäljille. Helsinki: Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, pp. 84-89.
- Helle, E., Olsson, M. & Jensen, S., 1976a. DDT and PCB Levels and Reproduction in Ringed Seal from the Bothnian Bay.. *Ambio*, Osa/vuosikerta 5, pp. 188-189.
- Helle, E., Olsson, M. & Jenssen, S., 1976b. PCB Levels Correlated with Pathological Changes in Seal Uteri.. *Ambio*, Osa/vuosikerta 5, pp. 261-261.
- Helle, E. & Valtonen, T. E., 1980. On the occurrence of *Corynosoma* spp. (*Acanthocephala*) in ringed seals (*Pusa hispida*) in the Bothnian Bay, Finland. *Canadian Journal of Zoology*, Osa/vuosikerta 58, pp. 298-303.
- Hemmingsson, M., Fjälling, A. & Lunneryd, S.-G., 2008. The pontoon trap: Description and function of a seal-safe trap-net. *Fisheries Research*, Osa/vuosikerta 93, pp. 357-359.
- Hiby, L. ym., 2007. Estimates of the size of the Baltic grey seal population based on photo-identification data.. *NAMMCO Scientific Publications*, Osa/vuosikerta 6, pp. 163-175.
- Hirvelä-Koski, V. ym., 2017. Isolation of *Brucella pinnipedialis* from Grey Seals (*Halichoerus grypus*) in the Baltic Sea. *Journal of Wildlife Diseases*, Osa/vuosikerta 53, pp. 850-853.
- Hyvärinen, H., Sipilä, T., Kunnasranta, M. & Koskela, J. T., 1998. Mercury pollution and the Saimaa ringed seal (*Phoca hispida saimensis*). *Marine Pollution Bulletin*, Osa/vuosikerta 36, pp. 76-81.
- Hårding, K. C., Härkönen, T., Helander, B. & Karlsson, O., 2007. Status of Baltic grey seals: Population assessment and extinction risk. *NAMMCO Scientific publications*, Issue 6, pp. 33-56.
- Hårding, K. C. & Härkönen, T. J., 1999. Development in the Baltic Grey Seal (*Halichoerus grypus*) and Ringed Seal (*Phoca hispida*) Populations during the 20th Century. *Ambio*, Osa/vuosikerta 28, pp. 619-627.
- Härkönen, T., 2015. *Pusa hispida ssp. botnica*, s.l.: The IUCN Red List of Threatened Species.
- Härkönen, T., 2016. *Halichoerus grypus* (Baltic Sea subpopulation), s.l.: The IUCN Red List of Threatened Species.

- Härkönen, T. ym., 2006. A review of the 1988 and 2002 phocine distemper virus epidemics in European harbor seals. *Diseases of Aquatic Organisms*, Osa/vuosikerta 68, pp. 115-130.
- Härkönen, T. & Heide-Jørgensen, M.-P., 1990. Density and distribution of the ringed seal in the Bothnian Bay.. *Holarctic Ecology*, Osa/vuosikerta 13, pp. 122-129.
- Härkönen, T. ym., 2008. Seasonal Activity Budget of Adult Baltic Ringed Seals. *PLoS ONE*.
- Härkönen, T. & Lunneryd, S. G., 1992. Estimating Abundance of Ringed Seals in the Bothnian Bay. *Ambio*, Osa/vuosikerta 21, pp. 497-503.
- Härkönen, T. ym., 1998. Population size and distribution of the Baltic ringed seal (*Phoca hispida botnica*).. *NAMMCO Scientific Publications*, Osa/vuosikerta 1, pp. 167-180.
- Ilmatieteen laitos, 2017. Jääätalvi Itämerellä, s.l.: Ilmatieteen laitos.
- Ilmatieteen laitos, 2018. Suomen ilmasto on lämmennyt, s.l.: Ilmatieteen laitos.
- Isomursu, M. & Kunnasranta, M., 2011. *Trichinella nativa* in grey seal *Halichoerus grypus*: spill-over from a highly endemic terrestrial ecosystem.. *Journal of Parasitology*, Osa/vuosikerta 97, pp. 735-736.
- Jensen, S. K. ym., 2015. Detection and effects of harmful algal toxins in Scottish harbour seals and potential links to population decline. *Toxicon*, Osa/vuosikerta 97, pp. 1-14.
- Jensen, T. ym., 2002. Another Phocine Distemper Outbreak in Europe. *Science*, 297(209).
- Jounela, P., Suuronen, P., Millar, R. B. & Koljonen, M.-L., 2006. Interactions between grey seal (*Halichoerus grypus*), Atlantic salmon (*Salmo salar*) and harvest controls on the salmon fishery in the Gulf of Bothnia. *ICES Journal of Marine Science*, Osa/vuosikerta 63, pp. 936-945.
- Jüssi, M., Härkönen, T., Helle, E. & Jüssi, I., 2008. Decreasing Ice Coverage Will Reduce the Breeding Success of Baltic Grey Seal (*Halichoerus grypus*) Females. *Ambio*, Osa/vuosikerta 37, pp. 80-85.
- Kangas, T., 2016. Samaa saalista jakamassa – Kalastuksen ja hyljekantojen säätelyn yhteensovittaminen Perämerellä -hanke 22445, s.l.: Perämeren Kalatalous-yhteisöjen Liitto ry.
- Kankaanpää, H. T. ym., 2001. Nodularin analyses and toxicity of a *Nodularia spumigena* (Nostocales, Cyanobacteria) water-bloom in the western Gulf of Finland, Baltic Sea, in August 1999. *Phycologia*, 40(3), pp. 268-274.
- Karlsson, O., 2003. Population structure, movements and site fidelity of grey seals in the Baltic Sea.. Stockholm: Stockholm University.
- Karlsson, O. ym., 2005. Photo-identification, Site Fidelity, and Movement of Female Grey Seals (*Halichoerus grypus*) Between Haul-outs in the Baltic Sea. *Ambio*, Osa/vuosikerta 34, pp. 628-634.

- Kauhala, K., Ahola, M. P., Isomursu, M. & Raitaniemi, J., 2016. The impact of food resources, reproductive rate and hunting pressure on the Baltic grey seal population in the Finnish sea area. *Annales Zoologici Fennici, Osa/vuosikerta 53*, pp. 293-309.
- Kauhala, K., Ahola, M. p. & Kunasranta, M., 2012. Demographic structure and mortality rate of a Baltic grey seal population at different stages of population change, judged on the basis of the hunting bag in Finland. *Annales Zoologici Fennici, Osa/vuosikerta 49*, pp. 287-305.
- Kauhala, K., Ahola, M. p. & Kunasranta, M., 2014. Decline in the pregnancy rate of Baltic grey seal females during the 2000s. *Annales Zoologi Fennici, Issue 51*, pp. 313-324.
- Kauhala, K., Bergenius, M., Isomursu, M. & Raitaniemi, J., 2018. Reproductive rate and nutritional status of Baltic ringed seals, s.l.: s.n.
- Kauhala, K., Bergenius, M., Isomursu, M. & Raitaniemi, J., 2018. Reproductive rate and nutritional status of Baltic ringed seals. *Mammal Research*.
- Kauhala, K., Bäcklin, B.-M., Raitaniemi, J. & Hårding, K. C., 2017. The effect of prey quality and ice conditions on the nutritional status of Baltic grey seals of different age groups. *Mammal Research, Osa/vuosikerta 62*, pp. 351-362.
- Kauhala, K. & Kunasranta, M., 2012. Hallisaaliin määrä ja rakenne Suomen merialueilla. *Suomen Riista, Osa/vuosikerta 58*, pp. 7-15.
- Kauhala, K., Kunasranta, M. & Valtonen, M., 2011. Hallien ravinto Suomen merialueella 2001–2007 – alustava selvitys. *Suomen Riista, Osa/vuosikerta 57*, pp. 73-83.
- Kauhala, K., Kunasranta, M. & Valtonen, M., 2011. Hallien ravinto Suomen merialueella 2001–2007 – alustava selvitys.. *Suomen Riista, Issue 57*, pp. 73-83.
- Kauhala, K. ym., 2015. Age, sex and body condition of Baltic grey seals: Are problem seals a random sample of the population?. *Annales Zoologici Fennici, Osa/vuosikerta 52*, pp. 103-114.
- Kauppinen, T., Siira, A. & Suuronen, P., 2005. Temporal and regional patterns in seal-induced catch and gear damage in the coastal trap-net fishery in the northern Baltic Sea: effect of netting material on damage.. *Fisheries Research, Osa/vuosikerta 73*, pp. 99-109.
- Kelly, B. P. ym., 2010. Seasonal home ranges and fidelity to breeding sites among ringed seals. *Polar Biology, Issue 3*, pp. 1095-1109.
- Koivuniemi, M. ym., 2016. Photo-ID as a tool for studying and monitoring the endangered Saimaa ringed seal Endangered species research. *Endangered Species Research, Osa/vuosikerta 30*, pp. 29-36.
- Kokko, H. ym., 1999. Back-casting population sizes of ringed and grey seals in the Baltic and Lake Saimaa during the 20th century. *Annales Zoologici Fennici, Osa/vuosikerta 36*, pp. 65-73.

- Kremp, A. ym., 2009. Bloom forming *Alexandrium ostenfeldii* (Dinophyceae) in shallow waters of the Åland Archipelago, Northern Baltic Sea. *Harmful Algae*, Osa/vuosikerta 8, pp. 318-328.
- Kärnä, M., Valve, J. & Setälä, J., 2018. Kalatalouden toimialakatsaus, Helsinki: Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 52/2018. Luonnonvarakeskus.
- Laamanen, M. (.), 2015. Suomen merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelma 2016-2021. s.l.:Ympäristöministeriö.
- Laamanen, M., 2016. Suomen merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelma 2016-2021, s.l.: Ympäristöministeriön raportteja 5/2016.
- Laanikari, J. & Niemi, S., 2017. Maa- ja metsätalousministeriön asetus hallin metsästyksessä alueellisen kiiintiön nojalla metsästysvuonna 2017-2018. [Online] Available at: http://mmm.fi/documents/1410837/1822248/2017-2018-Muistio_halli.pdf/3f76b7d9-d8ce-47c9-bcd3-032fa11e76ad/2017-2018-Muistio_halli.pdf.pdf
- Lakemeyer, J. ym., 2017. Pathological findings in intestines of grey seals (*Halichoerus grypus*) and harbour seals (*Phoca vitulina*) from the North and Baltic Seas associated with acanthocephalan infections. Rostock, 11th Baltic Sea Science Congress, Rostock, Germany, June 12th-16th 2017.
- Lehtonen, E., 2017. Merialueen kalanviljelyyn soveltuvan hylkeenpyyntimenetelmän kehittäminen. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 62/2017, Helsinki: Luonnonvarakeskus.
- Lehtonen, E. ym., 2012. Rysillä Selkämereltä pyydystettyjen hallien satelliittiseuranta vuosina 2008–2009, s.l.: Riista ja kalatalous - Tutkimuksia ja selvityksiä 2/2012.
- Lehtonen, E. ym., 2013. Rysillä Suomenlahdelta pyydystettyjen hallien satelliittiseuranta vuosina 2010-2012., s.l.: Riista- ja kalatalous tutkimuksia ja selvityksiä 1/2013.
- Lehtonen, E. & Suuronen, P., 2010. Live-capture of grey seals in a modified salmon trap. *Fisheries Research*, Issue 102, pp. 214-216.
- Lehtonen, E., Suuronen, P., Mäkelä, T. & Ojala, V.-P., 2007. Harmaahylkeiden elävänäpyynti kalanpyydyksillä vuoden 2007 tutkimushankkeen loppuraportti., s.l.: Hylje- hyljesietopalkkion koulutuskansio 2001.
- Lehtonen, H., 2006. Suomalainen kalaopas. Helsinki: WSOY.
- Leppänen, J.-M., Rantajärvi, E., Bruun, J.-E. & Salojärvi, 2012. Suomen merenhoitosuunnitelman valmisteluun kuuluva Meriympäristön nykytilan arvio D. IHMISTOIMINNAN AIHEUTTAMAT PAINEET – OSA 1.
- Liukko, U.-M.ym., 2015. Suomen nisäkkäiden uhanalaisuus 2015, s.l.: Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus.
- Lowry, L., 2016. *Pusa hispida*. The IUCN Red List of Threatened Species: e.T41672A45231341, s.l.: s.n.
- Lundström, K., Hjerne, O., Alexandersson, A. & Karlsson, O., 2007. Estimation of grey seal (*Halichoerus grypus*) diet composition in the Baltic Sea.. NAMMCO Scientific Publications, Osa/vuosikerta 6, pp. 177-196.

- Lundström, K., Hjerne, O. & Lunneryd, S.-G. K. O., 2010. Understanding the diet composition of marine mammals: grey seals (*Halichoerus grypus*) in the Baltic Sea. *ICES Journal of Marine Science*, Osa/vuosikerta 67, pp. 1230-1239.
- Lunneryd, S. G., Fjälling, A. & Westerberg, H., 2003. A large-mesh salmon trap: a way mitigating seal impact on a coastal fishery. *ICES Journal of Marine Science*, Osa/vuosikerta 60, pp. 1194-1199.
- Luonnonvarakeskus, 2018a. Hylkeet, s.l.: Luonnonvarakeskus.
- Luonnonvarakeskus, 2018b. Hylkeet ja kalastus, s.l.: Luonnonvarakeskus.
- Lydersen, C. & Gjertz, I., 1986. Studies of the ringed seal (*Phoca hispida* Schreber 1775) in its breeding habitat in Kongsfjorden, Svalbard.. *Polar Research*, Osa/vuosikerta 4, pp. 57-63.
- Lydersen, C. & Smith, T. G., 1989. Avian predation on ringed seal *Phoca hispida* pups.. *Polar Biology*, Osa/vuosikerta 9, pp. 489-490.
- Maa- ja metsätalousministeriö, 2007. Itämeren hyljekantojen hoitosuunnitelma, s.l.: Maa- ja metsätalousministeriö 4/2007.
- Manske, M., Stobo, W. T. & Schwarz, C. J., 2002. Estimation of age-specific probabilities of first return and annual survival rates for the male gray seal (*Halichoerus grypus*) on Sable Island from capture-recapture data.. *Marine Mammal Science*, Osa/vuosikerta 18, pp. 145-155.
- Martinez-Bakker, M. E. ym., 2013. Combined Genetic and Telemetry Data Reveal High Rates of Gene Flow, Migration, and Long-Distance Dispersal Potential in Arctic Ringed Seals (*Pusa hispida*).. *PLoS ONE*, 8(10).
- Meier, H. E. M., Döscher, R. & Halkka, A., 2004. Simulated distributions of Baltic Sea-ice in warming climate and consequences for the winter habitat of the Baltic ringed seal. *Ambio*, Osa/vuosikerta 33, pp. 249-256.
- Mikkelsen, L. ym., 2017. Simulated seal scarer sounds scare porpoises, but not seals: species-specific responses to 12 kHz deterrence sounds. *The Royal Society*, 4(7).
- Moisio, P., 2008. Harmaahylkeen (*Halichoerus grypus*) geneettinen monimuotoisuus ja populaatiorakenne Suomen merialueilla.. s.l.:Oulun yliopisto, Biologian laitos.
- Mäntyniemi, S. ym., 2012. Both predation and feeding opportunities may explain changes in survival of Baltic salmon post-smolts.. *ICES Journal of Marine Science*, Osa/vuosikerta 69, pp. 1574-1579.
- Nordberg, K., 2018. Skarvens och sälens socioekonomiska konsekvenser i Österbotten och Finland, s.l.: Närings-, Trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland.
- Nordström, M. ym., 2011. Itämerennorppa Saaristomerellä - unohdettu uhanalainen, s.l.: Maailman luonnon säätiön WWF Suomen rahaston raportteja 28.
- Nykänen, A. & Niemi, M., 2016. Suomenlahden tärkeät hylkeenmetsästyks- ja kalastusalueet, s.l.: Metsähallitus.

- Nyman, M. ym., 2002. Current levels of DDT, PCB and trace elements in the Baltic ringed seals (*Phoca hispida baltica*) and grey seals (*Halichoerus grypus*). *Environmental Pollution*, Osa/vuosikerta 119, pp. 399-412.
- Oksanen, S. M., Ahola, M. P. & Lehtonen, E. K. M., 2014. Using movement data of Baltic grey seals to examine foraging-site fidelity: implications for seal-fishery conflict mitigation. *Marine Ecology Progress Series*, Osa/vuosikerta 507, pp. 297-308.
- Oksanen, S. M., Ahola, M. P., Oikarinen, J. & Kunnasranta, M., 2015a. A Novel Tool to Mitigate By-Catch Mortality of Baltic Seals in Coastal Fyke Net Fishery. *PLoS ONE*, 10(5).
- Oksanen, S. M., Niemi, M., Ahola, M. P. & Kunnasranta, M., 2015b. Identifying foraging habitats of Baltic ringed seals using movement data. *Movement Ecology*, 3(33).
- Olsson, M. ym., 2005. Miljögifter i Östersjön - från upptäckt till samhällsreaktion. [Online] Available at: <https://www.havet.nu/dokument/O2005miljogift.pdf>
- Pacifici, M. ym., 2013. Generation length for mammals. *Nature Conservation*, Osa/vuosikerta 5, pp. 89-94.
- Palo, J. U. ym., 2001. Microsatellite variation in ringed seals (*Phoca hispida*): genetic structure and history of the Baltic Sea population.. *Heredity*, Osa/vuosikerta 86, pp. 609-617.
- Pitkänen, H., Lehtoranta, J. & Räike, A., 2001. Internal Nutrient Fluxes Counteract Decreases in External Load: The Case of the Estuarial Eastern Gulf of Finland, Baltic Sea. *Ambio*, Osa/vuosikerta 30, pp. 195-201.
- Pohja-Mykrä, M. & Kurki, S., 2014. Kansallisen suurpetopolitiikan kehittämisarviointi, s.l.: Ruralia-instituutti, Helsingin yliopisto.
- Raitaniemi, J. (., 2018. Kalakantojen tila vuonna 2017 sekä ennuste vuosille 2018 ja 2019, Helsinki: Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 36/2018.
- Reeves, R. R., 1998. Distribution, abundance and biology of ringed seals (*Phoca hispida*):. *NAMMCO Scientific Publications*, Osa/vuosikerta 1, pp. 9-45.
- Roos, A. M. ym., 2012. . Improved reproductive success in otters (*Lutra lutra*), grey seals (*Halichoerus grypus*) and sea eagles (*Haliaeetus albicilla*) from Sweden in relation to concentrations of organochlorine contaminants.. *Environmental Pollution*, Osa/vuosikerta 170, pp. 268-275.
- Routti, H., 2009. Biotransformation and endocrine disruptive effects of contaminants in ringed seals - implications for monitoring and risk assesment, s.l.: Turun yliopiston julkaisuja AII: 243.
- Saarinen, M., 2012. KEHRA - Kehittyvä Rannikkokalastus LOPPURAPORTTI, s.l.: Ammattiopisto Livia / Peimarin Koulutuskuntayhtymä Kalatalous- ja Ympäristöopisto.
- Salmi, P. ym., 2022. Hylkeiden ja kalatalouden välisten konfliktien lieventämiskeinot., s.l.: Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 81/2022. Luonnonvarakeskus.

- Savolainen, R. & Moilanen, P., 2017. Hylkeiden kalankasvatukselle aiheuttamat vahingot vuonna 2016. , Helsinki: Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 83/2017. Luonnonvarakeskus.
- Schwarz, C. J. & Stobo, W. T., 2000. Estimation of juvenile survival, adult survival, and age-specific pupping probabilities for the female grey seal (*Halichoerus grypus*) on Sable Island from capture-recapture data.. Canadian Journal of Fisheries and Aquatic Sciences, Osa/vuosikerta 57, pp. 247-253.
- Seinä, A. & Peltola, J., 1991. Jäätalven kesto aika- ja kiintojään paksuustilastoja Suomen merialueilla 1961-1990. Finnish Marine Research, Osa/vuosikerta 258.
- Setälä, O. ym., 2013. Bioaccumulation of PSTs produced by *Alexandrium ostenfeldii* in the northern Baltic Sea. Hydrobiologia.
- Sipiä, V. O. ym., 2001. Time-dependent accumulation of cyanobacterial hepatotoxins in flounders (*Platichthys flesus*) and mussels (*Mytilus edulis*) from the Northern Baltic Sea.. Environmental Toxicology, Osa/vuosikerta 16, pp. 330-336.
- Sjöberg, M. & Ball, J. P., 2000. Grey seal, *Halichoerus grypus*, habitat selection around haulout sites in the Baltic Sea: bathymetry or central-place foraging?. Canadian Journal of Zoology, Osa/vuosikerta 78, pp. 1661-1667.
- Sjöberg, M., Fedak, M. A. & McConnell, B. J., 1995. Movements and diurnal behaviour patterns in a Baltic grey seal (*Halichoerus grypus*). Polar Biology, Osa/vuosikerta 15, pp. 593-595.
- Stenman, O., 1996. Harmaahylje. Teoksessa: Riistan jäljille. Helsinki: Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, pp. 90-93.
- Sundqvist, L., Härkönen, T., Svensson, C. J. & Hårding, K. C., 2012. Linking Climate Trends to Population Dynamics in the Baltic Ringed Seal: Impacts of Historical and Future Winter Temperatures. Ambio, Issue 41, pp. 865-872.
- Suomen ammattikalastajien liitto ry., 2009. Ammattikalastus 2015, raportti merialueen ammattikalastajien näkemyksistä ammatin tulevaisuudesta., s.l.: s.n.
- Suomen ympäristökeskus, 2015. Itämeren tilan seuranta. [Online] Available at: http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Meri/Itameren_tilan_seuranta
- Suuronen, P. & Lehtonen, E., 2012. The role of salmonids in the diet of grey and ringed seals in the Bothnian Bay, northern Baltic Sea. Fisheries Research, Osa/vuosikerta 125-126, pp. 283-288.
- Suuronen, P. ym., 2006. Reduction of seal-induced catch and gear damage by modification of trap-net design: Design principles for a seal-safe trap-net. Fisheries Research, Osa/vuosikerta 79, pp. 129-138.
- Söderkultalahti, P., 2017. Hylkeiden kaupalliselle kalastukselle aiheuttamat saalisvahingot 2016, Helsinki: Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 82/2017. Luonnonvarakeskus.
- Taloustutkimus Oy, 2018. Hyljetutkimus. s.l.:Suomen riistakeskus.

- Teilmann, J., Rigét, F. & Harkonen, T., 2010. Optimizing survey design for Scandinavian harbour seals: population trend as an ecological quality element. *ICES Journal of Marine Science*, 67(5), pp. 952-958.
- Teilmann, J. ym., 2006. Marine mammals: Seals and porpoises react differently. Teoksessa: Danish Offshore Wind- Key Environmental Issues. s.l.:DONG Energy, Vattenfall, The Danish Energy Authority and the Danish Forest and Nature Agency, pp. 80-91.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2018. Dioksiinit ja PCB-yhdisteet, s.l.: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Tougaard, J., Henriksen, O. D. & Miller, L. A., 2009. Underwater noise from three types of offshore wind turbines: Estimation of impact zones for harbor porpoises and harbor seals.. *Journal of Acoustical Society of America*, Osa/vuosikerta 125, pp. 3766-3773.
- Valtonen, T. E. & Helle, E., 1988. Host-parasite relationships between two seal populations and two species of *Corynosoma* (Acanthocephala) in Finland. *Journal of Zoology*, Osa/vuosikerta 214, pp. 361-371.
- Vanhatalo, J. ym., 2014. By-Catch of Grey Seals (*Halichoerus grypus*) in Baltic Fisheries - A Bayesian Analysis of Interview Survey. *PLoS ONE*, 9(10).
- Vehkaoja, M. & Nykänen, A., 2018. Saaristomeren ja Pohjanlahden tärkeät hylkeenmetsästys- ja kalastusalueet.. s.l.:Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 237.
- Verevkin, M. V. & Voyta, L. L., 2017. Aerial estimating abundance of ringed seals in the Russian part of the Gulf of Finland on April 2017.. s.l.:s.n.
- Waindok, P. ym., 2018. Prevalence and molecular characterisation of *Acanthocephala* in pinnipedia of the North and Baltic Seas. *IJP: Parasites and Wildlife*, Osa/vuosikerta 7, pp. 34-43.
- Weslawski, J. M., Ryg, M., Smith, T. G. & Oritsland, N. A., 1994. Diet of Ringed Seals (*Phoca hispida*) in a Fjord of West Svalbard. *Arctic*, Osa/vuosikerta 47, pp. 109-114.
- Ylimaunu, J., 2000. Itämeren hylkeenpyyntikulttuurit ja ihminen–hylje-suhde. Hakapaino Oy toim. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 773.

Jord- och skogsbruksministeriet

Regeringsgatan 3 A , Helsingfors
PB 30, 00023 Statsrådet
mmm.fi

ISBN: 978-952-366-732-7 PDF

ISSN: 1797-397X PDF